

T.C.

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

EŞCİNSEL BİREYLERDE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ HOMOFOBİ VE
AÇILIM SÜRECİYLE İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖYKÜ DUMAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN: DOÇ.DR. IŞIL GÖĞCEGÖZ

İstanbul, 2018

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**EŞCİNSEL BİREYLERDE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ HOMOFOBİ VE
AÇILIM SÜRECİYLE İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

ÖYKÜ DUMAN
154102093

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN: DOÇ.DR. IŞIL GÖĞCEGÖZ

İstanbul, 2018

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 154102093
Öğrenci Adı Soyadı	: Öykü Duman
Anabilim Dalı	: Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	: Doç.Dr. Işıl Göğceğöz
Tezin Başlığı	: Eşcinsel Bireylerde İçselleştirilmiş Homofobi Ve Açılım Süreciyle İlişkisinin Değerlendirilmesi

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 19.01.2018	Saati	: 14:30
Öğrenci Savunmaya	: ☒ GELDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☒ OY BIRLIGI ☐ OY ÇOKLUGU			
☐ Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez KABUL edilmiştir.			
☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ için ay EK SÜRE verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (en fazla 3 ay)			
☐ Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin REDEDİLMESİ kararı alınmıştır.			
Savunmada Tezin Başlığı	: ☒ Değişmedi.	☐ Değişti.	
Tezin Yeni Başlığı	:		
Öğrenci Savunmaya	: ☐ GELMEDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☐ OY BIRLIGI ile REDEDİLMİŞTİR.			

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Doç. Dr. Işıl Göğceğöz	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Tuğba Arzu Özal İldeniz	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Semra Baripoğlu	

Yemin Metni

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Eşcinsel Bireylerde İçselleştirilmiş Homofobi ve Açılım Süreciyle İlişkisinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

19/01/2018

Öykü Duman

Önsöz/Teşekkürler

Tüm tez aşamalarım boyunca sabırla sorularımı yanıtlayan, bana inanan bilgi ve deneyimleri ile bana destek olan, tez danışmanım **Doç.Dr Işıl Göğceğöz'** e teşekkürlerimi sunarım.

Hayatım boyunca eğitimimde dahil her zaman yanımda olan bana inanan ve desteklerini esirgemeyen canım annem **Güleda Duman** ve canım babam **Ahmet Duman'a** kardeşim **Tilbe Duman'a** ve tüm tezim boyunca her zaman yanımda olup beni motive eden **Uğur Kızılcan'a** sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Öykü Duman.
İstanbul, 2018

(DUMAN, Öykü, Yüksek Lisans, İstanbul, 2018)

Eşcinsel Bireylerde İçselleştirilmiş Homofobi ve Açılım Süreciyle İlişkisinin Değerlendirilmesi

ÖZET

Gey ve lezbiyen bireylerin içselleştirilmiş homofobi ve açılım süreciyle ilişkisinin değerlendirilmesi amacıyla 35'i gey ve 35'i lezbiyen 70 eşcinsel birey ile bir çalışma yapılmıştır. Çalışmada eşcinsel bireylerin içselleştirilmiş homofobi düzeylerini araştırmak üzere Hudson ve Ricketts Homofobi Ölçeği, bireylerin depresyon düzeylerini araştırmak üzere Beck Depresyon Ölçeği, bireylerin anksiyete düzeylerini araştırmak üzere ise Beck Anksiyete Ölçeği ve kişilerden demografik bilgiler elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu bireylere uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre eşcinsel bireyde içselleştirilmiş homofobi düzeyi arttıkça depresyon ve anksiyete düzeyinin arttığı, gey ve lezbiyen olmaya göre içselleştirilmiş homofobi düzeyinin anlamlı şekilde farklılaşmadığı, sosyal çevreye açılma düzeylerine göre ortalama anksiyete ve ortalama depresyon puanları arasında fark olmadığı, aileye açılma düzeylerine göre ortalama anksiyete puanları arasında fark olmadığı ayrıca aileye açılma düzeylerine göre hiç kimse bilmiyor diyenlerin ortalama depresyon puanlarının çoğu biliyor ve herkes biliyor cevabını verenlerin depresyon puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Araştırmanın asıl problemi olan içselleştirilmiş homofobi ve açılım süreciyle ilişkisine yönelik yapılan analizlerde ise ailede eşcinsel bireyin cinsel yönelimine dair bilinirlik arttıkça içselleştirilmiş homofobi düzeyinde düşüş gözlenmiştir aynı şekilde sosyal çevrede kişinin cinsel yönelimine dair bilinirlik arttıkça içselleştirilmiş homofobi düzeyi azalmıştır.

Anahtar Kelimeler : İçselleştirilmiş homofobi, açılım, depresyon, anksiyete

(DUMAN, Öykü, Yüksek Lisans, İstanbul, 2018)

Internalized Homophobia of Homosexual Individuals and Evaluation of its Relation with the Opening Progress

ABSTRACT

In order to evaluate the relationship between the internalized homophobia of gay and lesbian individuals and their relationship with the initiative progress, a study was made with 70 homosexual individuals; 35 of them were gay and the remaining 35 individuals were lesbian. In the study, Hudson and Ricketts Homophobia Scale was applied in order to study the internalized homophobia levels of the homosexual individuals; Beck Depression Scale, to study the individuals' depression levels; Beck Anxiety Scale, to study the anxiety levels of the individuals; and the Personal Information Form, which was developed by the researcher, to gather demographic information from the individuals.

According to the findings that were found as the result of the study, it was found that the depression and anxiety levels increased as the internalized homophobia level increased; the internalized homophobia level did not significantly differ depending on being gay or lesbian; there was not any difference between the points of average anxiety and average depression depending on the levels of opening to the social environment; and depending on the levels of opening to family, the points of average depression of those, who said that "no one knows", and the others, who said "everybody knows", were found to be higher.

In the analyses of the relationship between internalized homophobia and opening progress, which is the fundamental question of the study, it was found that decrease was observed in the internalized homophobia level as the recognition of a homosexual individual's sexual orientation increased; and also, the level of internalized homophobia decreases as the recognition of this sexual orientation increased in the social environment.

Key Words: Internalized homophobia, opening, depression, anxiety

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni.....	i
Önsöz/Teşekkür.....	ii
Özet.....	iii
Sumarry.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1.PROBLEM CÜMLESİ.....	3
1.2.HİPOTEZ.....	3
1.3.ARAŞTIRMANIN AMACI.....	3
1.4.ARAŞTIRMANIN ALT AMAÇLARI.....	3
1.5.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	4
1.6.SAYILTIAR.....	5
1.7.SINIRLILIKLAR.....	5
1.8.TANIMLAR.....	6
BÖLÜM II.....	7
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1. EŞCİNSELLİĞİN KISA TARİHÇESİ.....	7
2.2.TÜRKİYE'DE EŞCİNSELLİK HAREKETLERİ.....	8
2.3.BİR ÖTEKİLEŞTİRME PRATIĞI OLARAK HOMOFOBİ.....	8
2.4. İÇSELLEŞTİRİLMİŞ HOMOFOBİ.....	9
2.5. AÇILMA.....	9
2.5.1. Aileye Karşı Açılma Ve Etkisi.....	12
2.5.2. Eğitim Ve İş Hayatında Açılma Ve Etkisi.....	12
2.5.3. Sağlık Sektöründe Açılma Ve Etkisi.....	13

2.5.4. Açılma Ve Hukuksal Boyutta Etkisi.....	13
2.6. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	13
2.6.1. Homofobiyle İlgili Araştırmalar.....	13
2.6.2. İçselleştirilmiş Homofobiyle İlgili Araştırmalar.....	16
2.6.3. Gey ve Lezbiyenlerde Açılma Sürecine İlişkin Araştırmalar.....	17
2.6.4. Türkiye’de Gerçekleştirilmiş Araştırmalar.....	18
2.6.5. Eşcinsel Birey Ve Psikolojisi.....	20
2.7. EŞCİNSELLİK KONUSUNDA TOPLUMU ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	24
2.8. TOPLUMUN CİNSEL YÖNELİME YÖNELİK TUTUMLARI.....	25
BÖLÜM III.....	30
YÖNTEM.....	30
3.1. ARAŞTIRMANIN VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ.....	30
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	30
3.3. ARAŞTIRMA VERİLERİNİN ANALİZ YÖNTEMİ.....	30
3.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	31
3.4.1. Kişisel Bilgi Formu.....	31
3.4.2. Beck Depresyon Ölçeği.....	31
3.4.3. Beck Anksiyete Ölçeği.....	32
3.4.4. Hudson ve Ricketts Homofobi Ölçeği.....	32
BÖLÜM IV.....	34
BULGULAR.....	34
BÖLÜM V.....	47
TARTIŞMA VE YORUM.....	47
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	51
KAYNAKÇA.....	53
EKLER.....	65
ÖZGEÇMİŞ.....	74

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Demografik Özellikler.....	34
Tablo 2. Homofobi puanı ile anksiyete puanı arasındaki ilişki.....	38
Tablo 3. Homofobi düzeylerine göre anksiyete puanlarının karşılaştırılması.....	39
Tablo 4. Homofobi puanı ile depresyon puanı arasındaki ilişki.....	40
Tablo 5. Homofobi düzeylerine göre depresyon puanlarının karşılaştırılması.....	41
Tablo 6. Cinsel yönelim ile homofobi düzeyleri arasındaki ilişki.....	42
Tablo 7. Aileye açılma ile homofobi düzeyleri arasındaki ilişki.....	43
Tablo 8. Sosyal çevreye açılma ile homofobi düzeyleri arasındaki ilişki.....	44
Tablo 9. Sosyal çevreye ve aileye açılma ile depresyon anksiyete ilişkisi.....	45

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Homofobi puanı ile anksiyete puanına ait serpilme diyagramı.....	39
Şekil 2. Homofobi düzeylerine göre anksiyete puanlarının ortalama ve standart sapma grafiği.....	40
Şekil 3. Homofobi puanı ile depresyon puanına ait serpilme diyagramı.....	41
Şekil 4. Homofobi düzeylerine göre depresyon puanlarının ortalama ve standart sapma grafiği.....	42
Şekil 5. Cinsel yönelime göre homofobi düzeylerinin dağılımı.....	43
Şekil 6. Aileye açılma durumlarına göre homofobi düzeyleri.....	44
Şekil 7. Sosyal çevreye açılma durumlarına göre homofobi düzeyleri.....	45

BÖLÜM I

GİRİŞ

Eşcinsellik cinsiyeti kadın olan bir bireyin bir kadına duygusal ve cinsel olarak yönelmesi veya cinsiyeti erkek olan bir bireyin bir erkeğe duygusal veya cinsel olarak yönelmesi olarak açıklanabilmektedir. İlk başlarda hastalık olarak kabul edilse de ilerleyen zamanla birlikte hastalık kategorisinden çıkmıştır. Amerikan psikoloji derneği (2009) eşcinselliği zihinsel ve gelişimsel bozuklukla herhangi bir bağı bulunmayan, cinselliğin bir çeşidi olarak değerlendirmiştir.

Günümüzde heteroseksist görüşün hakim olduğu toplumlar çoğunluğu oluşturmaktadır. Kadın ve erkeğin duygusal ve cinsel olarak ilişki yaşamalarının norm kabul edildiği bu görüşte eşcinsel bireyler anormal, sapkın olarak görülebilmektedir. Ancak eşcinsellik ile ilgili artan çalışmalar ve edinilen bilgiler sonucu bazı toplumlarda eşcinsellik cinselliğin bir çeşidi olarak algılanmaktadır. Eski zamanda Antik Yunan'da cinsel ilişkinin kadın erkek olarak değil aktif ve pasif taraf olarak değerlendirildiği ve kişinin başka bir kişiye uyguladığı hareket olarak algılandığı belirtilmektedir (Duberman ve ark., 2001). Bu referanstan da anlaşılabilceği üzere geçmişte olan eşcinselliğe bakış ile günümüzdeki eşcinselliğe bakış pek çok fark içermektedir.

Günümüzde birçok toplumda homoseksüel bireyler heteroseksüel bireylerle eşit şartlarda yaşamlarını sürdürmekte zorluklar yaşayabilmektedir. Foucault (1988), özellikle 17. yüzyıldan sonrasına işaret ederek eşcinselliğin modern toplumlarda kontrol altına alınmaya çalışılmasını sadece ahlaki değil aynı zamanda faydacı endişelere bağlamaktadır. Ona göre devlet politikaları insanların çoğalmasını isteyebilir veya istemeyebilir ve eşcinselliğe bakışın bu doğrultuda şekillenmesi toplum üzerinde görülebilmektedir.

Eşcinsellik eski zamanlarda ilk başlarda idamla cezalandırılırsa bile sonrasında vazgeçilmiş yasalarla homoseksüel ilişkilerin önüne geçilmeye çalışılmıştır (Weeks, 2001). Rönesans hareketiyle azalan bu yasalar yinede eşcinselliğe negatif bakış açısı üzerinde bir etkiye sahip olamamıştır. Daha sonra psikoloji biliminin ele aldığı eşcinselliğe, hastalık olarak görülmesi ve o anki tedavi yöntemlerinin henüz tam olarak gelişmemiş olması nedeniyle acılı tedaviler uygulanmaya başlanmış (Baird, 2001), fakat

bireye zarar vermesi dışında bir sonuç elde edilememiştir (Amerikan Psikoloji Derneği, 2009). Daha sonra çeşitli kesimlerce baskı ve kötü muameleye maruz kalan eşcinsel bireyler, yapılan baskılara karşı baş kaldırmaya başlamış ve eşcinsel hakları örgütlerinin kurulmasını sağlamıştır (Pickett, 2009).

Günümüzde eşcinsellere karşı daha uyumlu bir ortam olsa da hala toplumun negatif tutumlarının varlığını koruduğu söylenebilmektedir. Batılı Ülkeler eşcinselliğe daha pozitif bakarken, muhafazakar toplumlarda hala eşcinselliğe idam cezası verilebilmektedir. Türkiye 'de ise eşcinsellik herhangi bir yasayla yasaklanmamış olsa da toplumun eşcinselliğe bakış açısı negatif yönde olmaktadır. Eşcinsel bireylere karşı gösterilen olumsuz tutum ve tepkilerin toplumda çoğunluğun benimsediği karşı iki cinsin ilişki yaşamaları normaldir, desteklenmesi gereken budur tutumuna bağlı önyargı ve ayrımcılık içeren anlayıştan beslendiği düşünülmektedir. Topluma göre kadın ve erkeğin görevleri bellidir, her kadın ve her erkeğin geleneksel cinsiyet rolleri vardır ve homoseksüel ilişki yaşamak evliliği tehdit eden aynı zamanda aids gibi çeşitli hastalıkların yayılmasına zemin hazırlayan bir ilişki türüdür. Bu anlayışı benimseyen bireyler eşcinsel bireylere karşı önyargı, homofobik ve saldırganca tutum sergileyebilmektedir (Parrott ve Peterson, 2008). Kişi kendinde olan bir özellik yüzünden homofobik eylemlere maruz kaldığını görmeye başlayınca kendini suçlama davranışına başvurmaktadır. Bu durum beraberinde kendine olan özgüvenini ve kendisine saygısını yitirmesine neden olan bir faktör yaratmaktadır. Tüm bunların toplamında kişide psikolojik problemler baş göstermekte ve beslenmektedir (Koch, 2003).

Toplumun eşcinsel birey üzerinde yarattığı baskı, ötekileştirme, damgalama ve homofobik tutumlar kişinin cinsel yönelimini konusunda farkındalık kazanmasını, içselleştirmesinin ve çevrelerine açılmalarını engelleyebilmektedir. Oysa kişinin cinsel yönelimini çevresine açması kişinin özel hayatındaki kimliği ve çevresine gösterdiği kimliğinin artık aynı olabilmesine olanak tanıdığı için eşcinsel bireyin psikolojisini pozitif yönde etkilemektedir (Cass, 1979). Yine toplumun tutumu içselleştirilmiş homofobiyi doğurabilmektedir. İçselleştirilmiş homofobi kendini eşcinsel olarak adlandırmış veya adlandırmamış, kendi cinsiyetinden biriyle cinsel yaşantısı olan bireyde eşcinsel bireylere karşı kalıpyargı, ötekileştirme gibi negatif yönde tutumların bulunmasını içermektedir. İçselleştirilmiş homofobi toplumda baskın olan heteroseksist görüşün tutum ve yargılarına farkında olarak veya olmayarak entegre olmayı

içerebilmektedir (Herek, 2004). Eşcinsel birey için içselleştirilmiş homofobi psikolojik olarak anksiyete, kaygı, korku yaratabilmekte bu durumla baş edemeyen birey madde kullanımı, anoreksiya nevroza, bulimiya nevroza, intihar girişimi gibi davranışlara yönelebilmektedir (Williamson, 2000).

1.1. PROBLEM CÜMLESİ

Açılım yapmış olmak eşcinsel bireylerde içselleştirilmiş homofobi düzeyini etkiliyor mu?

1.2. HİPOTEZ

H0: Açılım yapan bireylerde içselleştirilmiş homofobi düzeyi azalır.

H1: Açılım yapan bireylerde anksiyete ve depresyon düzeyi arasında anlamlı bir farklılık vardır.

1.3.ARAŞTIRMANIN AMACI

Eşcinsel bireylerde içselleştirilmiş homofobi ve açılım süreciyle ilişkisinin değerlendirilmesi araştırmanın amacıdır. Daha önce eşcinsel bireylerde suçluluk-utanç düzeylerinin veya depresyon düzeylerinin cinsiyet rolüne göre karşılaştırılması gibi çalışmalar yapılmasına karşın lezbiyen ve gey bireylerin içselleştirilmiş homofobi ve açılım süreci ilişkisine yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Tez bu konu hakkında bilgi sağlamak ve literatüre katkı yapmayı hedeflemektedir.

1.4. ARAŞTIRMANIN ALT AMAÇLARI

Araştırmanın temel amacına ve probleme bağlı olarak aşağıdaki alt amaçlar/problemler belirlenmiştir:

- 1) İçselleştirilmiş homofobi ile anksiyete arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 2) İçselleştirilmiş homofobi ile depresyon arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

- 3) Gey ve lezbiyen bireylerde içselleştirilmiş homofobi anlamlı düzeyde farklılaşacak mıdır?
- 4) Ailesine açılmış bireylerde içselleştirilmiş homofobi anlamlı düzeyde farklılaşacak mıdır?
- 5) Sosyal çevresine açılmış bireylerde içselleştirilmiş homofobi anlamlı düzeyde farklılaşacak mıdır?
- 6) Sosyal çevresine veya ailesine açılmış bireylerde anksiyete ve depresyon oranı anlamlı düzeyde farklılaşacak mıdır?

1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Homoseksüellik insanoğlu var olduğundan beri süregelen bir durumdur. Eski zamanlarda eşcinsellik normal olarak karşılanırsa da süregelen zaman boyunca heteroseksüellik kadar kabul görmemektedir. Yakın zamanda ise bazı toplumlarda homoseksüellik; bu konuda araştırma yapan kişiler ve batılı sistemler tarafından cinselliğin bir başka çeşidi olarak algılanmaktadır (Oral, 1999). Ancak homoseksüellik çoğu zaman toplumda kabul edilmesi zor bir olgu olarak görülmüştür. Toplumun bu algısı eşcinsel birey üzerinde çeşitli problemler yaratmaktadır. Toplum homoseksüel bireye ötekileştirme, ön yargılı yaklaşma, sözel şiddet, fiziksel şiddet, dışlama, damgalama, homofobi gibi negatif tepkiler verebilmektedir. Tüm bunlar eşcinsel bireyin sosyal hayatta, iş hayatında, aile içinde, okul hayatında problemler yaşamasına neden olabilmektedir. Toplumun bireyin cinsel yönelimine karşı verdiği bu olumsuz tepkiler eşcinsel bireyin cinsel yönelimini kabullenmesini zorlaştırabilmekte ve toplumun homoseksüel bireylere karşı olan bu negatif tutumu kişinin açılmasını engelleyebilmektedir (Çekirge, 1999).

Homoseksüel bireyin açılma sürecinin psikolojisini pozitif yönde etkilediği ortaya konmuştur (Lewis ve ark., 2009). Cinsel yönelimini saklı tutmanın ise suçluluk ve utanç duygusuyla ilişkisi bulunmuştur (Bybe ve ark., 2009).

Depresyon, anksiyete bozuklukları, intihar eğilimi, travma sonrası stres bozukluğu gibi çeşitli psikolojik problemlerin homoseksüel bireylerde heteroseksüel bireylere oranla daha fazla yaşandığı bulgulanmaktadır (Bagley ve Tremblay, 2000). Başka bir çalışmada ise heteroseksüel bireylere göre homoseksüel bireylerin iki katı fazla

oranda intiharı düşündükleri, dört katı fazla oranda ise intihara kalkıştıkları bulgulanmıştır (Amanat, 2011).

Kişiyi bu tür psikolojik problemlere sürükleyen en önemli nedenlerin arasında homofobi gelmektedir. Toplumun homofobik davranışlarının eşcinsel bireyin içselleştirilmiş homofobi geliştirmesinde etkisi olduğu ortaya konmaktadır. İçselleştirilmiş homofobi, eşcinsel bireyin kendi cinsel yöneliminden bağımsız olarak toplumun eşcinselliğe olumsuz bakış açısı etkisinde geliştirdiği homofobi olarak ortaya çıkmaktadır (Kabacaoğlu, 2015).

Tüm bunlar göz önüne alındığında eşcinsel bireylere karşı toplumun tutumu, bu tutumun yol açabileceği sıkıntıları daha önce yapılmış çalışmalar ışığında tekrar gözler önüne sermek aynı zamanda daha önce üzerinde çalışılmamış bir konu olan içselleştirilmiş homofobi ve açılma ilişkisini incelemek açısından gerekli bir çalışma olarak görülmektedir. Ayrıca Türkiye’de eşcinsel bireylerin katılımcı olduğu çalışmaların sınırlı sayıda olmasından ötürü, bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.6. SAYILTILAR

1. Katılımcılar’ın anket sorularına içten ve dürüstçe tüm sorulara cevap verdikleri kabul edilmektedir.
2. Katılımcılar araştırma evrenini temsil edebilecek düzeydedirler.
3. Araştırmanın ölçme araçları ölçtükleri özellikler bakımından geçerli ve güvenilirlerdir (ölçme araçlarının güvenilirliği asıl analizler öncesi kontrol edilmiştir).

1.7. SINIRLILIKLAR

1. Bu araştırma İstanbul İlinde yaşamını sürdüren ve gönüllük esasına göre rastgele seçilen 70 kişiyle sınırlıdır.
2. Araştırma, zaman bakımından 2017 yılı ile sınırlıdır.
3. Araştırmanın sonuçları, araştırmaya katılan gey ve lezbiyen bireylerin verdikleri yanıtlarla sınırlıdır.
4. Araştırma, örneklem grubunda yer alan gey ve lezbiyen bireylerle sınırlıdır.

1.8. TANIMLAR

Cinsiyet: Kişinin kadın erkek olarak ayırt edilebilmesi için sahip olduğu tüm bedensel özelliklerdir (vajina, penis gibi) (Dökmen, 2004).

Cinsiyet kimliği: Kişinin biyolojik cinsiyetinden bağımsız olarak kendini hangi cinsle ait hissettiğiyle ilgilidir (Eser, 2008).

Cinsel yönelim: Kişinin dürtüsel olarak hangi cinsle ilgi duyduğuyla ilgilidir (eşcinsellik, biseksüellik, heteroseksüellik gibi). Cinsel yönelim genetik, çevresel ve hormonal faktörlerinin birbirini etkilemesi sonucu ortaya çıkmaktadır (Frankowski ve ark., 2004).

Cinsiyet rolü: Toplum tarafından cinsle atfedilip, hangi cinsin genel geçer olarak nasıl davranması gerektiğinin belirlenmiş olma halidir (Ömeroğlu ve Ulutaş, 2007).

Eşcinsel (homoseksüel): Kişinin cinsel dürtüsünün kendi cinsine yönelmesi halidir (cinsiyeti kadın olan bireyin bir başka kadına cinsel veya duygusal olarak yönelmesi veya cinsiyeti erkek olan bireyin bir başka erkeğe cinsel veya duygusal olarak ilgi duyması gibi) (Reiter, 1989).

Gey (gay): Cinsiyeti erkek olan homoseksüel bireydir (Şah, 2009).

Lezbiyen: Cinsiyeti kadın olan homoseksüel bireyi ifade eder (Şah, 2009).

Heteroseksüel: Cinsel dürtüsü karşı cinsle yönelmiş olan bireydir (cinsiyeti kadın olan bireyin duygusal veya cinsel açıdan erkek bir bireye yönelmesi veya cinsiyeti erkek olan bireyin duygusal veya cinsel açıdan kadın bir bireye yönelmesi gibi) (Herek, 1990).

Açılma: Bireyin cinsel yönelimini çevresine ifade etmesi halidir. Kişinin cinsel yönelimini kabullenip, sahip çıkması kişinin kendine açılması demektir (Alkan, 2014).

Homofobi: Eşcinsel, biseksüel, transeksüel bireylere karşı olan negatif yönde davranış, düşünce, duygu olarak tanımlanmaktadır. (Budak, 2003)

Heteroseksizm: Heteroseksüelliğin diğer tüm cinsel yönelimlerin üstünde kabul edilmesi, cinsel olarak azınlık gruplarına dair peşin hükümlülük barındırması, heteroseksüellik dışında kalan davranış şekillerini kötü olarak tanıtmak, heteroseksüel yaşam şeklini herşeyin üstünde tutmak ve toplum içinde homofobinin var olması şeklinde kendini göstermektedir (Smith ve ark, 2012).

İçselleştirilmiş Homofobi: Eşcinsel bireyin kendi cinsel yöneliminden bağımsız olarak toplumun eşcinselliğe olumsuz bakış açısı etkisinde geliştirdiği homofobi olarak ortaya çıkmaktadır (Kabacaoğlu, 2015).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. EŞCİNSELLİĞİN KISA TARİHÇESİ

Eşcinsellik 1973 yılına kadar hastalık olarak görülmüştür. Bireylerin kendi cinsine veya karşı cinse ilgi duyması insanlık var olduğu sürece görünen bir durum olmuştur. O zamanlar yaygın olarak kabul görmüş olan psikanalitik görüş eşcinselliği bir problem olarak ele almaktadır, yaygın kabul görmesi eşcinsellik hastalığıdır görüşünü de yaygınlaştırmaktadır.

İkinci dünya savaşından sonra DSM ile birlikte eşcinsellik madde kullanımı ve cinsel bozukluklarla birlikte sosyopatik kişilik bozukluğu kategorisinde kağıt üzerinde de hastalık kategorisinde resmileşti. Eşcinsel bireylere tedavi amaçlı beynin bir lobunu çıkarma, hormon verme, hadım edilme gibi çeşitli tedaviler uygulandı. Daha sonra Kinsey eşcinselliği tüm canlılarda ortak bir davranış olarak tanımlandı ve eşcinsellik hakkında yapılan başka çalışmalar ışığında eşcinsellik hastalık kategorisinden çıkmaya başlamıştır. DSM'nin ikinci versiyonunda eşcinsellik, fetişizm ve pedofili ile birlikte "Cinsel Sapma" başlığı altında bir bozukluk olarak ele alınmaktaydı. Daha sonra yapılan pek çok çalışma, araştırma ışığında eşcinsellik artık hastalık olarak kabul edilmemiş ve 1973 yılında DSM de artık hastalık olarak yer almamaktadır (Herek ve Garnets, 2007).

Cinsel yönelimin biyolojik kökeniyle ilgili hayvanlarda var olan homoseksüel ilişki, embriyonal dönemde oluşan organ sistemlerinin geliştiği sırada hormon miktarlarının cinsel kimlik hususiyetlerini etkilediğine dair bulgular, genlerin cinsel kimlik üzerinde etkisinin bulunması, homoseksüel ve heteroseksüel bireyler kıyaslandığında aralarında görülen vücutsal ve beyinsel farklılıklar kanıt olarak öne sürülmektedir (LeVay, 2010).

Aynı zamanda homoseksüel yönelime sahip bireylerde beynin sol amigdal aktivitesinde tıpkı heteroseksüel kadınlarda olduğu gibi artma, homoseksüel kadınlarda ise sağ amigdal aktivitede tıpkı heteroseksüel erkek bireylerde olduğu gibi artış tespit edilmektedir (Tanrıdağ, 2013).

2.2. TÜRKİYE'DE EŞCİNSELLİK HAREKETLERİ

Türkiye'deki eşcinsel hareketler İzmir'deki eşcinsel bireylerin bir araya gelmesi ve neler yapılabileceği üzerine fikir yürütmeleri toplanmalarıyla başlamış fakat 12 Eylül darbesiyle sekteye uğramıştır. 12 Eylül darbesinden sonra eşcinsellere herhangi bir neden belirtmeksizin sadece homoseksüel oldukları için şehirden taşınmaya zorlanmışlardır. 1987 yılında eşcinseller kendilerine uygulanan fiziksel ve sözel şiddetler sonucu açlık grevine başlamış, o güne kadar eşcinsellere uygulanan şiddeti konu edinmeyen basına rağmen Türkiye ve yurt dışında büyük yankı bulmuştur (Doğan, 2004).

Lambdaistanbul LGBTT Dayanışma Derneği'nin *Özetle; Lambdaistanbul Ne Yaptı? Raporu'na* göre Türkiye'de 1993 yılında Lambdaistanbul'un kurulması ve 1994 yılında Kaos GL dergisinin yayınlanması ile eşcinsellik örgütlenmiş şekle gelmiştir. Fakat Türkiye'de medyanın da etkisi ile eşcinsel bireyler ötekileştirilmeye başlanmış, eşcinsellik olgusu kötü bir şey olarak lanse edilmiş ve ahlaksızca görülmeye başlamıştır (Kaos GL, 2010).

1994 yılında ise Türkiye'de homofobik hareketler, eşcinsellerin sorunları, ötekileştirme gibi problemlere ses olması amacıyla KAOS GL dergisi basılmaya başlanmıştır (KAOS GL, 2003).

2.3. BİR ÖTEKİLEŞTİRME PRATIĞI OLARAK HOMOFOBİ

Homofobinin geleneksel cinsiyet rollerinde esnek olmama, feminenlikten korkmayla bağlantılı olduğu ve bunların çocuklukta büyüme sürecindeki kognitif işlemlerle ilişkili olduğu söylenmektedir (Lock ve Kleis, 1995).

İlk zamanlarda homofobi eşcinsellere karşı korkuyu kapsayan zihinsel bir karışıklık olarak çözülmeye çalışıldı. (Van der Meer, 2003; Smith, 1971). Bu şekilde diğer fobi türlerinde olduğu gibi kişisel olarak ortaya çıkan düşüncede bozukluk olarak üstünde durulmaktaydı. Oysa homofobi kişisel bir süreç olmanın dışında, politik bir alanda oluşan, toplumsal gelenekler ve inançlarla bağlantılı düşünülmesi gereken, gruplar arası bir süreci gösterebilmektedir (Göregenli, 2006).

2.4. İÇSELLEŞTİRİLMİŞ HOMOFOBİ

Eşcinsel bir bireyin toplum tarafından eşcinselliğin kötü, sapkın, hastalık olduğu yönündeki söylem ve tutumlarına maruz kalması eşcinsel bireyin cinsel yöneliminden bağımsız şekilde homofobi geliştirmesine neden olabilmektedir, bu durum içselleştirilmiş homofobi olarak adlandırılmaktadır (Kabacaoğlu, 2015).

Birey eşcinsel olduğunu fark ettiğinde bu durumu kolayca kabul edebilir, davranışlarının eşcinselliğe yönelik olduğunu kabul eder ve algısını bu yönde değiştirebilir. Birey homoseksüellik hakkında daha fazlasını öğrenme yoluna gidebilir böylece kafasındaki soru işaretleri azalabilmektedir. Veya birey eşcinselliğe hizmet eden bir algı içinde olduğunu fark edebilir fakat toplumun eşcinselliğe karşı tavrı onun bunu yanlış bir şey olarak düşünmesine itebilmektedir. Bu düşünce karşısında eşcinselliğe yönelik davranışlarını engellemeye çalışabilir, eşcinselliğe dair bilgilerin kendisiyle uyumunu reddedebilir, içselleştirilmiş homofobi geliştirebilir, kendini karşı cinsle ilişki kurmaya zorlayabilir. Bunlar kişide sağlıklı bir kimlik oluşumunun önüne geçen faktörlerdir ve kişinin kendiyile barışmasını engellemektedir (Cass, 1979).

2.5. AÇILMA

Hanley, (1988) Açılmanın bireyin çoğunlukla ergenlik döneminde başladığını, yetişkinlikte ise devam eden bireysel ve kişiler arası bir süreç halini aldığını belirtmektedir. Johnston ve Jenkins (2003) ise açılmanın kişinin ergenliğe girmesiyle beraber hayatının herhangi bir döneminde başlayabileceğini söylemektedir ve açılma hayat boyu devam edebileceği gibi kişi hayatının herhangi bir döneminde bu süreci sonlandırabilmektedir. Espitia (2007) 'ya göre açılma süreci birey başkalarına cinsel yönelimini söylediğinde değil farkındalık yaşamaya başladığı noktada başlamaktadır.

Açılma süreci bireyin yaşadığı birçok psikolojik, kişiler arası probleme pozitif yönde katkı sağlayabileceği gibi çevre tarafından nefret söylemlerine maruz kalma, ötekileştirme, damgalanma gibi negatif yönde ihtimallerde içermektedir (Corrigan ve Matthews, 2003). Türkiye'de eşcinsellere karşı negatif bir tutumun varlığından söz

edilebilmektedir (Çabuk, 2010; Göregenli ve Karakuş, 2011; Kaos GL, 2013; Şenel, 2014; Ummak, 2012). Toplumun aile bireylerini etkilemesi olağan karşılanabilir bir durumdur. Eşcinselliğe karşı olumsuz bir tutum benimsemiş bir ailede eşcinsel bireyin açılması zorlaşmaktadır. Homofobik davranışlarla ve söylemlerle karşı karşıya kalmak eşcinsel bir bireyin açılma sürecini olumsuz etkileyen bir faktör olmaktadır (Cass, 1979; Coleman, 1982; Troiden, 1989).

2005 yılında LGBTT Dayanışma Derneği'nin gerçekleştirdiği “Ne Yanlış Ne de Yalnızız” Eşcinsel ve Biseksüel Bireylerin Problemleri Alan Araştırmasına göre kişinin çevresine açılabilmesi yani cinsel yöneliminden bahsedebilmesi için önce kendine bunu söylemesi, cinsel yönelimini kabul etmesi gerekmektedir. Fakat bu heteroseksizmin baskın olduğu toplumlarda çok kolay olmamaktadır. Belli bir yaşa kadar eşcinselliğin var olduğunu bile bilmeyen birey kendisindeki değişimleri anlamlandırma ve adlandırmada sıkıntılar çekmektedir. Sonra kendine açılması devamında ise tercih ederse çevresine açılması gerçekleşmektedir.

Ayrıca arkadaş çevresine açılan bireylerin pozitif yönde tepkiler aldığı fakat ailesinden olumsuz tepki alacağı kaygısıyla aileye açılmaktan kaçındığı, ailesine açılan bireylerin ise çoğunlukla olumsuz tepkilerle karşı karşıya kaldığı söylenmektedir. Ailesinden olumsuz tepki alan eşcinsel bireyin kendine olan saygısının zedelendiği ve düş kırıklığı yaşadığı, cinsel yönelimini söyleme sürecinde en çok dayanağı açıldığı arkadaş çevresinden aldığı belirtilmektedir (Kabacaoğlu ,2015).

Eşcinsel bireyin diğer eşcinsel bireyler ile iletişim haline geçmesi ortak noktaları fark etmesine, yalnız olmadığını farketmesine zemin hazırlamaktadır. Cinsel yönelimi konusunda şüpheleri olan eşcinsel bir bireyin başka bir eşcinsel birey ile iletişim kurduktan sonra çoğunlukla kendini eşcinsel olarak adlandırdığı belirtilmektedir (Troiden, 1989).

Yapılan bir araştırmaya göre eşcinsel birey cinsel yönelimini başkalarına açma davranışını aşağıda sıralanan maddeler sebebiyle gerçekleştirebilmektedir;

- “1. Başkalarına açılmak bireyin özgüvenini artırarak terapötik bir etkide bulunmaktadır.*
- 2. Başkalarına açılmak bireyin ilişkilerinde yakınlaşmayı ve samimiyeti artırabilmektedir.*
- 3. Başkalarına açılmak bazen gizlilik sebebiyle oluşan kişilerarası sorunların çözümünü sağlayabilmektedir.*

4. Birey eşcinsel olduğunun tesadüfen ortaya çıkmasından kaynaklanabilecek olumsuz durumlarla karşılaşmamak için başkalarına açılabilir.

5. Birey daha fazla insanın açılmasının toplumdaki homofobiyi azaltacağını düşünerek herkese açılmaya karar verebilir.

6. Başkalarına açılmak bazen spontane şekilde gerçekleşebilir. Örneğin birey ani bir kararla ya da dil sürçmesi sonucu yanlışlıkla başkalarına açılabilir' (Kabacaoğlu, 2015).

Toplum eşcinsel bireylere karşı nasıl bir tutum içindeyse eşcinsel bireyde kendine karşı o tutumu geliştirebilir, toplumun eşcinsellere yönelik negatif tutum sergilemesi kişinin içine kapanmasına zemin hazırlayabilir ve bunun sonucunda kişi cinsel yönelimini gizleme ihtiyacı hissedebilir ve depresif bir yola girebilir. Hatta eşcinsel birey hemcinslerine ilgisini gizlemek için bilinçdışı bir şekilde kişiler arası iletişimde güçlük ve depresyon yaşayabilir. Çözüm yolu olarak hemcinslerine karşı olan ilgisini kabul etmesi gösterilmektedir, aksi takdirde kronik depresyon ve intihar girişimleri ortaya çıkabilir (Coleman, 1982).

Aileleri "özgürlükçü" ve "açık görüşlü" bireyler olan eşcinsellerin cinsel yönelimlerini daha erken farkına varma ve kabullenme davranışı gösterdikleri tutucu ve geleneksel aile bireylerine sahip eşcinsellerin ise daha geç farkına varma ve kabullenme davranışı gösterdikleri söylenmektedir (Kabacaoğlu, 2015).

LGBTT Dayanışma Derneği'nin 2005 yılında "Ne Yanlış Ne de Yalnız" Eşcinsel ve Biseksüellerin Sorunları Alan Araştırmasında Türkiyede cinsel yönelimini aile bireylerinden saklamayan 67 kişi (%17), cinsel yönelimini aile bireylerinden saklayan 155 kişi (%39) olduğu belirtilmiştir. Eğitim hayatında ise arkadaşları ve eğitimcilerden cinsel yönelimini saklamayan 31 birey (%19), saklayan 28 birey (%18) olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada kadın eşcinsel bireylerin erkek eşcinsel bireylere göre çevrelerine eşcinsellikleri hakkında daha çok açıldıkları bulunmuştur. Lezbiyen bireyler toplumda daha çok sonradan değişir, yaşadığı anlık heves gibi düşüncelerle algılanmaktadır. Ailesinin yanında yaşamına devam eden eşcinsel bireylerin açılım süreçlerinin yaşamayanlara oranla daha negatif olduğu bulunmuştur. Bunda aileyle olan duygusal ve ekonomik bağı kaybetme korkusunun büyük etkisi olduğu söylenmektedir.

Kişinin cinsel yönelimini gizli tutabilmek için başvurduğu yalan söyleme, sır saklama gibi davranışlar eşcinsel bireyin kendini suçlu hissetmesine ve utanç duygusunu yaşamasına yol açabilir. Tüm bunlar kişinin psikolojisini negatif yönde

etkilemektedir (Bybee ve ark., 2009). Yapılan bir araştırma utanç duygusunun intihar, depresyon, madde bağımlılığı, alkol bağımlılığı gibi sorunları beraberinde getirebileceğini ortaya koymaktadır. (Tangney, 1991).

Kişilerin çevrelerine açılma gerekçeleri olarak sosyal desteğe ihtiyaç duyma, çevrelerinden doğruyu saklamaktan rahatsızlık duyma, psikolojik olarak destek ihtiyacı, çevrelerinde bulunan eşcinsellere yönelik olumsuz söylem ve tutumları azaltma ihtiyacı gösterilmektedir. Kişilerin homofobik tutuma maruz kalma ihtimali, cinsel yöneliminin söylediği kişi ile kendi arasında sınırlı kalmayabileceği korkusu ile arkadaşlarına açılma konusunda geri çekilebileceğini belirtilmektedir (Kabacaoğlu, 2015). Ayrıca eşcinsel bireyler işlerini kaybetme korkusu, fiziksel şiddet, toplumdan dışlanma, utanç ve suçluluk duygularıyla karşı karşıya kalma gibi nedenlerle cinsel yönelimlerini diğer kişilerden gizli tutabilmektedir. Cinsel yönelimini gizleme çabası ruhsal problemlere sebep olabilmektedir (Meyer, 2003).

2.5.1. Aileye Karşı Açılma Ve Etkisi

Ailenin sosyal desteği olmasının yanı sıra kişi üzerinde ekonomik olarak bağımlılığı olması eşcinsel bireyi aileye açılması konusunda engelleyebilmektedir çünkü kişi aileye açılması durumunda sosyal destek ve ekonomik destek almak hususunda artık destek alamayabileceğini düşünebilmektedir (Waldner ve Magrader, 1999).

2.5.2. Eğitim Ve İş Hayatında Açılma Ve Etkisi

Kaos GL Derneği tarafından yayınlanan İnsan Hakları İzleme Raporu'nda (2008) Eğitim hayatında eşcinsel bireyin çevresine açılma hususunda arkadaşları tarafından dışlanacağı korkusu ile , eğitimci konumunda ise meslek hayatının son bulabileceği korkusu ile açılmaktan kaçınmakta olduğu, iş hayatında ise eşcinsel bireyin iş bulma ve sebep göstermeksizin işten çıkarılma konusunda sorunlar yaşabildiği ,cinsel yönelimini açık şekilde belirten eşcinsel bireylerin taciz edilme, ötekileştirilme gibi davranış ve tutumlara maruz kalabildiği belirtilmektedir.

2.5.3. Sağlık Sektöründe Açılma Ve Etkisi

Sağlık sektöründe ise sağlık çalışanının genelde eşcinsel bireye karşı olan olumsuz tutumu örnek vermek gerekir ise aids eşcinsel hastalığıdır gibi sahip olunan yanlış inançlar, eşcinsel bireyi cinsel yönelimini açıklamaktan alıkoymakta bu durum örneğin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda alması gereken hizmeti alma halini negatif olarak etkilemekte ayrıca gizlilik ilkesine güven duymamakta ve bu durum gereken sağlık hizmetini almasını engelleyebilmektedir. Türkiye’ de Zamanında uygulamada olan eşcinsel bireylerden kan alınmaması sağlık sektöründe olan ayrımcılıklara örnek teşkil etmektedir (Aydın, 2007).

2.5.4. Açılma Ve Hukuksal Boyutta Etkisi

Sosyal yaşamında nefret suçuna maruz kalan eşcinsel birey çoğunlukla suçlu bulunacağına ve adil yargılanmayacağına dair inancından ötürü şikayetçi olmamaktadır. Hatta bütün bunların eşcinsel olmasından ötürü başına geldiğini düşünüp kendini suçlama eğilimindedir bu durum psikolojik olarak bozukluklar yaşamasına neden olabilmektedir (Aydın, 2007).

2.6. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde konuyla ilgili alanda yer alan çeşitli araştırma bulgularına yer verilmektedir. Homofobi, içselleştirilmiş homofobi, açılma süreci, cinsel yönelime ilişkin tutumlar üzerine araştırmalar ve Türkiye’de gerçekleştirilen daha önce yapılmış araştırmaları içermektedir.

2.6.1. Homofobiyle İlgili Araştırmalar

Eşcinselliğin kaynağının fiziksel veya psikolojik bir bozukluktan kaynaklanabileceği, heyecan arama davranışı, örnek alma, heves, cinsel bir tercih olması, daha önce heteroseksüel bir bireyle yaşadığı olumsuz bir ilişki gibi nedenlerde aramanın

homofobi ve peşin hükümlü bir şekilde yaklaşmayı beslediği belirtilmiştir (Çırakoğlu, 2006; Güney ve ark., 2004).

Eşcinsel bireyler ailelerinden fiziksel olarak gözdağı, sözel ve fiziksel şiddet olarak homofobinin yansımalarını yaşayabilmektedir. Yapılan bir araştırmada lezbiyen bireylerin %58 oranında fiziksel olarak gözdağı, sözel şiddet, fiziksel şiddetten en az birini, %24 oranında erkek kardeşleri, %34 oranında babaları, %15 oranında kız kardeşleri tarafından şiddete maruz kaldıkları ortaya konmuştur. Gey bireyler ise %23 oranında babaları, %30 oranında anneleri, %15 oranında kız kardeşleri, %43 oranında erkek kardeşleri tarafından şiddete uğramaktadırlar (Quinn, 2002).

Gey bireylere karşı şiddet gruplarında yer alan 30 birey ile yürütülen bir araştırmada ise bireyde öz saygının abartılı şekilde yüksek veya abartılı şekilde düşük olmasının kişide homofobik davranışları arttıran bir etken olduğu sonucu bulunmuştur. Bu tür kişiler bir eşcinselin kendisine arzu duymasından büyük derecede korkabilmektedir çünkü bu durumu haysiyetsizlik ve kadın doğasında mevcut olduğu varsayılan davranış özelliklerini sergilemekle birleştirip erkeksi özelliklerinin tehdit altında olduğunu düşünebilmektedirler. Bu tür kişilerin heteroseksist yaklaşımı benimsemiş ve erkeksiliği her şeyin üstünde tutan kişiler olduğu bulunmuştur (Meer, 2003).

Kişide homofobiyi etkileyen bir başka etmen olarak toplumun eşcinsel bireyi sadece cinsellik başlığı altında değerlendirmesi yer almaktadır. Kişinin daha önce eşcinsel bir bireyle fikir paylaşımlarında bulunmamış olması, etkileşime geçmemiş olması bu durumu besleyebilmektedir (Hansen, 1982).

Göregenli (2006) homofobinin toplumda bu kadar yaygın olmasının bir nedenini okulda aldığımız eğitim süreci olarak belirtmektedir. Okullarda yaşadığımız eğitim süreci eşcinselliğe bakış açısını bir hayli etkilemektedir, okullarda ideal ve kabul olan cinsel ilişkinin heteroseksüel ilişki olduğunu yönündeki öğretiler heteroseksüel ilişkiyi saygın ilişki haline getirmekte, homofobiyi beslemektedir. Kişi aldığı bilgi doğrultusunda ötekileştirme ve homofobiyi içselleştirerek yaşamını bu çerçevede sürdürmektedir. Ayrıca Yaşı ileri kişiler ile düşük eğitim seviyesine sahip kişiler eşcinsellere daha olumsuz bir bakış açısına sahip olmaktadır (Anderssen, 2002) ve medeni hali evli olan kişiler evlilik yapmamış kişilere kıyasla daha homofobik bulunmuştur (Fennessey, 1975).

Eşcinselliğe karşı ötekileştirme, ön yargı ve homofobinin olduğu bir toplum içinde özellikle ergenlik döneminin geçmesinin kişide eşcinselliğe dair negatif tutumları desteklediği ortaya çıkmıştır (Stephan ve McMullin, 1982). Eşcinsel bireylere karşı aşağılama amacıyla söylenen ‘‘yumuşak’’, ‘‘ibne’’ türü sözcüklerin homofobi ve lgbt li bireylerin işaretlenmesinde arttırıcı bir etkisi olduğu söylenmektedir (Burn, 2000).

Cinsiyet farklılıklarına bakıldığı zaman kadın bireylerin erkek bireylere kıyasla daha düşük seviyede homofobiye sahip olduğu bulunmuştur (Anderssen, 2002; Herek, 1988). Erkek bireyler erkeksi kalıp yargılara uymaya çalışarak bu kalıp yargıların dışına çıkmaları halinde eşcinsel olarak isimlendirileceklerini düşünmektedir, bu yüzden kadınlara kıyasla daha fazla cinsiyet rollerine yatırım yapıp bu sebeple cinsiyet rollerinin dışına çıkma, karşı cinsiyetin davranışlarını barındırma ile alakalı olan eşcinselliği daha önemli bir mesele olarak algılamaktadır (Whitley ve Kite, 1995).

Yüksek düzeyde homofobi sahibi olan kişilerin çoğunlukla; erkek oldukları bu söylemi desteklemektedir ayrıca düşük eğitim seviyesinde oldukları, çevresinin de kendi inanç ve davranışlarına benzer inanç ve davranışlara sahip olduğu, gelenekçi olduğu, yüksek seviyede dini inancı olduğu, sosyal olarak eşcinsel bir bireyle temasının bulunmamış olduğu veya asgari düzeyde bulunmuş olması, cinsiyetçi, anasoyculuk, otoriteriyen ve yüksek seviyede sosyal üstünlük eğilimli oldukları ortaya konmuştur (Franzoi, 2003).

Yapılan bir çalışma daha önceki bulguları doğrular niteliktedir sonuçlara göre; ‘‘Kadın katılımcıların (toplam 179 kişi) %55,9’unun (100 kadın) düşük homofobi düzeyinde ve %44,1’inin de (79 kadın) yüksek homofobi düzeyinde yer aldığı görülmektedir (Şekil 1). Erkek katılımcıların (toplam 137 kişi) ise %42,3’ü (58 erkek) düşük homofobi düzeyinde iken %57,7’si (79 erkek) yüksek homofobi düzeyinde yer almaktadır’’ yani kadınların homofobi seviyesi erkeklere göre daha düşük düzeydedir. Aynı zamanda ‘‘Düşük homofobi düzeyinde yer alan katılımcılar eşcinsellik, biseksüellik ve transseksüellik için daha olumlu içeriğe sahip tanımlamalarda (‘‘normaldir’’, ‘‘doğaldır’’, ‘‘tercihtir’’, vb.) bulunmuşken, yüksek homofobi düzeyindeki katılımcıların tanımlamaları daha çok olumsuz içerik (‘‘hastalıktır’’, ‘‘sapkınlıktır’’, ‘‘normal değildir’’, ‘‘doğaya aykırıdır’’, vb.)’’ sonucu taşıdıkları ortaya çıkmıştır. Sonuçlardan hareketle düşük homofobi seviyesindeki katılımcıların eşcinselliğe daha pozitif tutumlar içerisinde

olduğu, yüksek homofobiye sahip kişilerin daha negatif tutumlar içinde olduğu gözlemlenebilmektedir (şah, 2012).

Eşcinsellik Tanrı'nın verdiği cinsiyeti reddetme, beğenmeme, karşı çıkma, uygun davranmama olarak algılanmakta ve negatif yönde değerlendirilmektedir (Herek, 1988; Larsen ve ark., 1980).

Otoriter tutum homofobiyi yordayan başka bir etken olarak bulgulanmaktadır. Türk toplumunda erkeklerin kadınlara oranla otoriter yapıda olması, erkeklerin kadınlara kıyasla daha homofobik olmasını açıklayabilen bir başka etken olabilmektedir (Sakallı-Uğurlu, 2006). Otoriterlik ise toplum gelenek, görenek, örf ve adetlerine bağlılık, otorite kurallarına boyun eğmeyi içermektedir (Altemeyer ve Hunsberger, 1992).

2.6.2. İçselleştirilmiş Homofobiyle İlgili Araştırmalar

Eşcinsel birey eşcinsel olduğunu keşfetme, kabullenme ve açılma süreçlerine ek olarak içselleştirilmiş homofobinin eşlik etmesi durumunda, ekstra zorlantılı bir sürece dahil olabilmektedir. Bu süreç eşcinsel bireyin sağlıklı bir kimlik geliştirmesinin önüne geçebilmektedir (Malyon, 1982).

Bazı toplumlar yalnızca karşı iki cinsin birbiriyle ilişki yaşayabileceğini bunun ideal olduğunu savunmaktadır, hatta heteroseksüelliği üstün kabul etmektedirler. Bu tür heteroseksüelliği üstün kılan anlayışlar eşcinsel bireyleri içselleştirilmiş homofobiye sürükleyen etkenlerden biridir (Herek ve Garnets, 2007).

İçselleştirilmiş homofobi özgüven eksikliği, kendini sevmeme, kendini eksik görme, cinselliği yüzünden dışlanacağını düşünme, kendine dair şüphelerinin olması, eşcinselliğe karşı geçmişten bugüne kadar gelmiş negatif tutum ve söylemlere inanma gibi durumlarıyla da bağlantılı olabilmektedir (Cabaj, 1988).

İçselleştirilmiş homofobi ile birlikte eşcinsel bireyin kendine duyduğu güven ve saygıda azalma görülmektedir. Kişi uygunsuz alkol ve madde kullanabilmekte, depresyona girebilmekte ve kişiler arası ilişkilerde problemler yaşayabilmektedir (Herek, Garnets, 2007).

210 eşcinsel ve biseksüel erkek katılımcıyla yürütölen bir çalışmada katılımcıların %20 sinde içselleştirilmiş homofobiye rastlandığı ve bu kişilerde depresyon belirtileri olduğu söylenmiştir (Yalçınoğlu, 2013).

2.6.3. Gey ve Lezbiyenlerde Açılma Sürecine İlişkin Araştırmalar

Eşcinsel bireyin heteroseksüel bir bireye açılması eşcinsel bir bireye açılmasına kıyasla daha fazla etki yaratmaktadır. Ayrıca eşcinsel bireyin ilk açıldığı bireyin verdiği tepki sonraki aşamalar için önem arz etmektedir. Kişi ilk açıldığı bireyden olumlu geri bildirim alması halinde sonrasında olumsuz geri bildirimler olsa dahi daha kolay başa çıkabilmektedir. Çevresine açılan ve yeterli şekilde olumlu tepkiyle karşılaşan eşcinsel bireyin sonrasında ailesine açılması ve gelebilecek olumsuz tepkilerle başa çıkabilmesi daha kolay hale gelmektedir (Coleman, 1982).

Troiden'a (1989) göre eşcinsel kadınlar eşcinsel erkeklere kıyasla cinsel yönelimlerini yaşamlarının daha ileri dönemlerinde kabul etmektedir. Genç nesiller ise cinsel yönelimleri konusunda çevrelerine ve kendilerine daha genç yaşlarda açılmaktadır (Groves ve ark, 2006). Aileleriyle sağlam ilişkiler kuramamış eşcinsel bireylerin daha az oranda açıldıkları saptanmaktadır. Yapılan çalışmalarda eşcinsel bireylerin aile içinde sağlam ilişkiler kurduğu kişiye açılması bunu desteklemektedir (Waldner ve Magrader, 1999).

30-60 yaş arası gey ve lezbiyen bireylerle yürütülen bir çalışmada bahsedilen bireylerin açılmalarıyla ilgili içinde buldukları ilişkileri kaybetme kaygısı, ergenlik dönemini istenildiği gibi yaşayamama yönelik üzüntü, dinin eşcinselliğe yönelik söylemleriyle yüzleşme ve buldukları yaşta açılmanın erken yaşlara göre zor bulunması gibi durumlardan bahsedilmiştir (Johnston ve Jenkins, 2003).

2005 yılında Lambdaİstanbul Eşcinsel Sivil Toplum Girişiminin yürüttüğü bir çalışmada lezbiyen ve biseksüel kadınların %64 oranında çevrelerinin baskısı sonucu evlenmeye zorlandığı, %48'inin ise toplumsal tepkiler sonucu yalnız kalacağı korkusu taşıdığı bulgulanmıştır. Çalıştıkları yerde ise çalışma arkadaşlarının ve iş verenin tamamına cinsel yönelimlerini açanların yüzdesi %22, iş verenine cinsel yönelimini açmayanların yüzdesi %57, iş arkadaşına cinsel yönelimini açmayanların oranı %44 olarak bulgulanmıştır (Kabacaoğlu, 2015).

Bireylerin başkaları tarafından kabul edilme ihtiyacı vardır ve birey başkaları tarafından kabul edildiği zaman kendini kabul etme süreci basitleşmektedir (Fey, 1955; McIntyre, 1952; Omwake, 1954). Heteroseksist toplum yapısı sonucu eşcinsel birey başkalarından cinsel yönelimini gizleme ihtiyacı duyabilmekte ve kendini olduğu gibi gösterememektedir. Kendini olduğu gibi gösteremeyen eşcinsel birey kendini

kabullenmekte de sorunlar yaşayabilmektedir. Bu süreç kişiyi depresyon, kaygı bozuklukları gibi pek çok psikolojik soruna itebilmektedir.

Genellikle eşcinsel bireyler çalıştıkları yerde ve eğitim gördükleri yerlerde güven duydukları kişilere cinsel yönelimlerini açarken, devlet kurumunda çalışan eşcinsel bireylerin çalıştıkları işe son verilmesi kaygısı ile açılmayı tercih etmedikleri belirtilmiştir (Kabacaoğlu, 2015).

Türkiye’de de diğer çoğu kültürde olduğu gibi homoseksüellik kötü, ahlaksız, sapkın, anormal bir şey olarak algılanmaktadır. Tüm bunların sonucunda eşcinsel birey açıldığı yani cinsel yöneliminden bahsettiği kişilerin yanında olmayı tercih etmekte cinsel yönelimini bilmeyen aile, iş arkadaşı gibi kişilerin yanında ise kendini olumsuz hissedebilmektedir (Sakallı, 2002).

2.6.4. Türkiye’de Gerçekleştirilmiş Araştırmalar

Türkiyede eşcinsellik çoğunlukla normal dışı olarak algılanmaktadır. Eşcinsel bireyler iş yerlerinde, okullarda, sosyal ortamda, askerlik görevinde dezavantajlı bir noktadan başlamaktadır (Çolak, 2009).

Ankara ve İstanbul’da yaşayan üniversite öğrencileri ve mezunları arasından, yaşları 17 ile 35 arasında olan, 140 erkek ve 185 kadından yürütülen bir çalışmada sadece heteroseksüelliğin sağlıklı algılandığı, toplumda yaşayan bireylerin eşcinselliği normal dışı, travmatik bir olay sonucu ortaya çıkan sapkınlık, hormon bozukluğu, hastalık olarak gördüğü belirtilmiştir. Fakat yürütülen çalışmada sayıca baskınlık sağlamasa da bazı bireylerin eşcinselliği heteroseksüellik kadar olağan ve sağlıklı gördüğü, saygı duyulması gerektiği gibi söylemler ortaya çıkmıştır. Fakat olumsuz görüşün daha yaygın olduğu ve olumlu görüşlerinde olumsuz görüşlerin etkisi altında kaldığı belirtilmiştir (Şah, 2011).

2008 Yılında yayınlanan LGBTT Bireylerin İnsan Hakları Raporu’na göre Türkiye’de heteroseksüel ilişkinin norm sayılması homofobiyi arttıran bir etken olarak karşımıza çıkabilmektedir. Bazı bireylerin kendi cinsel yönelimiyle barışamaması onu nefret suçlarına itebilmekte veya ataerkil toplum içinde eşcinsel olmak toplumu nefret suçları işlemeye itebilmektedir.

Yürütülen çalışmalarda daha önce yapılmış çalışmalara paralel olarak kadın bireylerin erkek bireylere kıyasla eşcinsel bireylere karşı daha pozitif bir tutum içinde oldukları ortaya konmaktadır (Çırakoğlu, 2006; Güney ve ark., 2004).

Yapılan bir araştırmada üniversite içinde eşcinsellere dair en negatif tutuma birinci sınıf öğrencilerinin sahip olduğu, sınıf sayısı yükseldikçe eşcinselliğe dair tutumun daha pozitif bir yöne doğru ilerlediği bulunmuştur. Bunda artan eğitim düzeyi, farklı bakış açılarına sahip olma deneyimi, üniversite ortamında eşcinsel bir bireyle tanışıklık oranının fazla olması gibi nedenlerle açıklamalar getirilmektedir (Sakallı-Uğurlu, 2006).

Türkiye’de gerek iş alanında, gerek ahlaka aykırı bulunmasından ötürü velayet davalarında, evlat edinme durumunda, ev kiralama durumunda eşcinseller dezavantajlı konumdadır. Eşcinsellere Türkiye’de evlilik hakkı tanınmamaktadır. Eşcinsel evlilikler devlet yok hükmünde sayıldığı için yasal mirasçılıkta eşcinsel eşler arasında hukuki olarak mümkün olmamaktadır. Yasal olarak eşcinsel bireyleri korumaya ve ayrımcılığa engel olmaya yönelik herhangi bir düzenleme olmadığı belirtilmiştir (Aydın, 2007). 2008 Yılında yayımlanan LGBTT Bireylerin İnsan Hakları Raporu’na göre Yargı önünde lezbiyen bir anneye çocuğunun verilmesinin doğru bulunmaması gibi örnekler yer almaktadır. Lezbiyen birey yargı önünde ahlaksız ve çocuğuna yanlış örnek olarak atfedilmiştir. Eşcinsel cinayetlerinde suçluya verilen haksız tahrik indirimi ise eşcinsel bireyleri yargı önünde hak aramaktan vazgeçiren bir etmen haline gelmektedir.

Algılar ve Eğilimler adı altında yapılan bir çalışmada hangi bireylerin kimliklerini rahatça açıklayamayacağı sorusuna farklı cinsel yönelime sahip olan kişiler cevabını veren kişiler %72 oranındadır (Yılmaz, 2010).

Üniversite öğrencileri üzerinden yürütülen bir çalışmada ise üniversite öğrencilerinin daha çok eşcinselliği bir hastalık olarak görme eğiliminde olduğu, eşcinselliğe karşı ön yargı olduğu, eşcinsel bireyle konuşarak kişiyi eşcinsellikten vazgeçirebileceği inancı taşındığı, eşcinselliğe karşı genel olarak olumsuz bir tutum içinde bulunduğu bulunmuştur. Kişinin ailesinde bir eşcinsel birey olması durumunda kişinin eşcinsel olduğunu kabul etmemeye yönelik tutum sergilediği, daha uzak bir bağ olduğunda ise kişinin eşcinsel olması durumunda daha olumlu bir tutum içine girildiği saptanmıştır. Heteroseksüel erkekler heteroseksüel kadınlara göre eşcinselliği toplumdaki erkeklik rolüne tehdit olarak algılamakta ve eşcinselliğe daha olumsuz olarak yaklaşmaktadırlar (Güney ve ark., 2004).

2005 yılında Lambdaistanbul LGBT Dayanışma Derneği tarafından İstanbul'da gerçekleştirilen Ne Yanlış Ne de Yalnızız araştırması kapsamında gey bireyler Türkiye'de askerlik görevlerinde de problemler yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Bireylerin çoğu insanların kafasında belli bir eşcinsel prototipi olduğunu, bu prototipin kadınsı hareketlerde bulunan, erkeksi özellik taşımayan, anal ilişki yaşamış gibi özelliklerde olduğunu bunun dışında bir eşcinsel bireyle karşılaştıklarında inandırıcı bulmadıklarını deneyimlediklerini belirtmişlerdir.

100 heteroseksüel ve 100 homoseksüel erkek üzerinden gerçekleştirilen bir araştırmada ise homoseksüel erkeklerin heteroseksüel erkeklere göre daha fazla oranda şiddet ile karşı karşıya kaldığı ve şiddetin derecesinin daha fazla olduğu ortaya konmaktadır. Aynı zamanda toplum önyargısı, damgalanma gibi sebeplerden heteroseksüel erkeklere oranla daha fazla alkol ve madde kullanımı, intihar girişimi, aile yanında yaşamama gibi davranışlara sahip olduğu gözlemlenmiştir (Yavuz ve ark., 2006).

Eşcinsel bireylere toplumda yer alan haberlerde de ayrımcılık yapıldığı, beş ayrı gazetede yer alan haberlerin % 75 oranında magazin içeriği, %21.4 oranında eşcinsel bireylerin maruz kaldığı şiddet ve %3.1 oranında ise kültür sanat içeriği olduğu ortaya konmuştur (Acımış ve ark., 2004). Medyanın eşcinsel bireylerin başına gelen ve heteroseksüel bireylerin başına gelen şiddet olaylarında farklı bir üslup kullandığı tespit edilmiştir. Eşcinsel bireyi içeren haberler okuyucuya iki taraflı bir tahrik varmış gibi yansıtmakta ve eşcinsel bireyi madur rolüne sokmamaktadır (Henley ve ark., 2002).

2.6.5. Eşcinsel Birey Ve Psikolojisi

Toplumda baskın olan heteroseksizm, heteroseksüel bir kadın ve erkek arasındaki ilişkiyi idealleştirmektedir, heteroseksüel bir kadın ve erkek dışında yaşanan bir ilişki toplumsal cinsiyet normlarına tehdit oluşturan bir unsur olarak görülmektedir. Toplumsal cinsiyet normlarının bir tanesinin bile ihlali cinsiyet kimliklerine tehdit olarak görülmekte iken bu durum eşcinsel bireyleri bu sürecin devamı olarak toplumun dışına itmektir (Selek, 2001).

Homoseksüel birey cinsel yönelimini farkına vardığı ilk zamanlar inkar yolunu seçebilmektedir. Kendi içinde daha önce tanışmamış olduğu bu durum kişiyi içine

kapanma, korku duyma gibi duygu ve davranışlara itebilmektedir. Toplumun homoseksüellere bakış açısı ve davranışları kişinin açılmasını ketyebilmektedir, kişi böyle bir durumda geçici bir rahatlama duygusu yaşayabilmektedir. İlerleyen zamanlarda dürtülerinin baskın çıkması sonucu ne yapacağını bilememe, çaresizlik hissi ortaya çıkabilmektedir. Çevresinden onaylanma ihtiyacı hissetmesi ve karşılık bulamaması kişide anksiyete, engellenmişlik duygularını doğurabilmektedir (Çekirge, 1999). Eşcinsel bireyler kendi yönelimlerini fark edip toplum içine cinsel yönelim farkındalıkları ile beraber karışınca damgalanmaya maruz kalabilmektedirler. Damgalanma ile beraberinde sözsöl, davranışsal, fiziksel olarak olumsuz geri bildirimler alan eşcinsel bireyler tüm bunların sonucunda psikolojik bozukluklar yaşayabilmektedir (Herek ve Garnets, 2007). Cinsel damgalanma eşcinsel olmayan bireyler tarafından eşcinsel kimlikte bulunan kişilere karşı olumsuz tutumda olma onlara acıma, küçük görme hali olarak kendini göstermektedir (Herek, 2004). Cinsel damgalanma ile beraber eşcinsel bireye gösterilen saldırganca tepkiler, fiziksel veya sözel şiddet gibi olumsuz tutumlar doğrutusunda iş hayatında, sosyal hayatta, okul yaşantısında, askerlik ve yaşadığı güçlükleri dile getirme, beraberinde hak arama davranışında sıkıntılar yaratabilmekte tüm bunlar kişide geriye çekilme davranışını ve psikolojik problemler yaşamayı doğurabilmektedir (Parrott ve Peterson, 2008). Eşcinseller iş yerinde maruz kaldıkları ötekileştirmenin üstesinden gelebilmek için “karşı cins ile gerçek olmayan bir ilişki kurgulamak, aseksüel görünmek, işi bırakmak, gettolaşmak” gibi taktiklere başvurmaktadır (Öner, 2013).

Yapılan bir araştırmada yetişkin bir eşcinselle göre genç bir eşcinselin daha fazla oranda fiziksel ve sözsöl saldırı ayrıca ötekileştirmeye maruz kaldığı bulunmuştur. Gruba aidiyet gibi kavramlar özellikle ergenlik döneminde büyük önem kazanmaktadır. Oysa ergenlik dönemi içinde bir eşcinsel birey çoğunlukla çevresi tarafından kabul görmemekte, ötekileştirilmekte ve grubun dışında kalmaktadır (Göregenli, 1965). Bu tür olaylara maruz kalmak eşcinsel bir bireyin psikolojik olarak sorunlar yaşamasına kapı açmakta hatta kişiyi intihara kadar sürükleyebilmektedir. Eşcinsel bir ergenin heteroseksüel bir ergene oranla genellikle toplumun eşcinselliğe olan olumsuz tutumu nedeniyle daha çok kendine zarar verme düşüncesine kapıldığı belirtilmektedir (Russell ve Joyner, 2001).

Eşcinsellik, intihar davranışı ve çocuklukta cinsel istismar arasındaki ilişki ve yaygınlık oranını araştıran bir çalışmada, kişilerden %28 inin çocukken cinsel istismar

öyküsü bulunduğu, %42 sinin intihar düşüncelerinin var olduğu, %7 sinin yaşamına son verme girişimlerinin olduğu bulgulanmıştır (Eskin, 2005). Başka bir çalışmada ise heteroseksüel bireylere göre homoseksüel ve biseksüel bireylerin iki katı fazla oranda intiharı düşündükleri, dört katı fazla oranda ise intihara kalkıştıkları bulgulanmıştır (Amanat, 2011).

Eşcinsel bireyin toplumda karşı karşıya kaldığı damgalanma, iş kaybı, toplumsal baskı, ön yargı, fiziksel şiddet, sözel şiddet, aileden dışlanma gibi maruz kaldığı olumsuz tutumlar kişinin cinsel yönelimini bilen arkadaşlarının yanında dahi tedirgin hissetmesine yol açabilmektedir. Tüm bunlar kişiyi psikolojik olarak çöküşe götüren etmenlerdir, heteroseksüel bir bireye göre homoseksüel bir bireyin bu tür psikolojik rahatsızlıkları daha fazla yaşadığı bulunmuştur (Sakallı, 2002).

Eşcinsellere karşı barındırdıkları önyargı yüzünden şiddet gösteren kişilerin eşcinsel bireyler üzerinde diğer şiddet mağdurlarına göre daha yıkıcı psikolojik bozukluklar yaratabildiği gözlemlenmiştir. Şiddet mağdurlarında da depresyon, travma sonrası stres bozukluğu, anksiyete türü psikolojik bozukluklar gözlemlenebilir fakat eşcinsel bireylerde bu belirtilerin daha yoğun kendini gösterdiği belirtilmektedir (Herek ve ark, 1999). Bu araştırmayı destekler nitelikte depresyon, anksiyete bozuklukları, intihar eğilimi, travma sonrası stres bozukluğu gibi çeşitli psikolojik problemlerin homoseksüel bireylerde heteroseksüel bireylere oranla daha fazla yaşandığı bulgulanmaktadır (Bagley ve Tremblay, 2000; Fergusson, Horwood ve Beautrais, 1999; Lock ve Steiner, 1999; Meyer, 1995; Safren ve Heimberg, 1999).

Yaşları 15-21 arasında değişen eşcinsellerle yapılan bir çalışmada lezbiyen bireylerin heteroseksüel kadınlara oranla daha çok madde kullandıkları, gey bireylerin ise heteroseksüel erkeklere oranla kendini bir grubun parçası veya bir gruba aitmiş gibi hissedememe ve depresyon belirtilerinin daha fazla görüldüğü belirtilmiştir (Griensven ve ark, 2004).

Eşcinsel birey toplumdan aldığı negatif tepkiler sonucu cinsel yönelimini kabullenme sürecinde zorluklar yaşayabilmektedir. Kendini suçlama, utanç duyma gibi içsel savaşlar verebilmekte aynı zamanda iç dünyası ile dış dünya arasında sıkışma ve çatışmalar yaşayabilmektedir. Kendisini çevreye kabul ettirme isteği, heteroseksüel bireylere oranla özdeşleşebileceği bireyler bulmakta zorluklar yaşayabilmesi kişide kaygı ve nevrotik yakınmaları tetikleyebilmektedir (Çekirge, 1999).

Gey bireylerin %62 oranında intihar girişimine kalkıştığını ortaya konmuştur (Bagley ve Tremblay, 1997). Gelenekçi erkek rollerinin dışında davranış örüntüleri sergeleyen homoseksüel erkeklerde utanç duygusu anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (Allen ve Olesan, 1999). Suçluluk ve utanç duygularının depresyon, anksiyete, düşük öz saygı ile bağlantılı olduğu bulgulanmıştır (Harder ve Lewis, 1987). Aynı şekilde kadın homoseksüel bireylerle yürütülen bir araştırmada kadın homoseksüellerin kadın heteroseksüellere oranla daha fazla depresyon ve anksiyete yaşantıladığı belirtilmiştir (Öztürk, 1997).

Domínguez ve arkadaşları'nın (2012) yürüttüğü bir başka çalışmada homoseksüel bireylerin arkadaşlarından aldığı sosyal desteğe kıyasla ailelerinden daha fazla sosyal destek aldıkları belirtilmiştir.

Gey ve lezbiyen bireylerin yaşam boyu en çok strese maruz kalan gruptan olduğu belirtilmiştir (Lewis ve ark., 2003). Stresli bir yaşam yaşantılayan eşcinsel birey önyargıya maruz kalmakta, kabul etmeme, saklama, içselleştirilmiş homofobi gibi durumlardan geçmekte ve stresle mücadele etmek için bir yol arayışında olmaktadır (Iwasaki ve Ristock, 2007). Eşcinsel bireylerde stres etkeni olarak tek başına yaşamaları, toplumun verdiği negatif tepkilerinin sosyal hayatlarına negatif etkisi ve içselleştirilmiş homofobi belirtilmiştir (Kuyper ve Vanwesenbeeck 2011).

Yapılan çalışmalar sonucu yaşam doyumunu cinsel yönelimin etkilediği bulgulanmıştır (Anderson ve Randlet, 1993; Dominguez-Fuentes ve ark., 2012). Aldıkları düşük sosyal desteğin yordayıcı etkisiyle yaşam doyumunun düşük olduğu homoseksüel bireylerin, sınırdaki kişilik bozukluğunu yoğun olarak yaşadıkları bulgulanmıştır (Wong ve Tang, 2004).

Sosyoekonomik açıdan sıkıntı yaşayan homoseksüel bireylerin yaşamayanlara oranla daha fazla stres yaşantıladıkları bulgulanmıştır , aynı zamanda heteroseksüel bireylere kıyasla cinsel doyumlarının daha düşük olduğu ortaya konmuştur (Kuyper ve Vanwesenbeeck, 2011).

Homoseksüel bireyler ve heteroseksüel bireylerin yaşantıları üzerine yapılan bir çalışmada homoseksüel bireylerin heteroseksüel bireylere kıyasla daha fazla büyük şehirlerde yaşadıkları ve eğitim seviyelerinin daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Sosyal faaliyetlerde homoseksüel bireylerin daha aktif katılım gösterdiği fakat yaşam kalitelerinin daha az olduğu vurgulanmıştır (Horowitz ve ark., 2001). Ayrıca 75 erkek

heteroseksüel ve 75 erkek homoseksüel katılımcının oluşturduğu bir araştırmada homoseksüel erkek bireylerin heteroseksüel erkeklere oranla utanç duyma ve depresyon puanlarının yüksek olduğu bulgulanmıştır (Amanat, 2011) ve homoseksüel bireylerin heteroseksüel bireylere kıyasla akademik başarılarının düşük olduğu bulgulanmıştır (Oswalt ve Wyatt, 2011).

Toplumda hakim olan eşcinselliğe karşı bakış bireyi doğrudan etkilemektedir. Toplum eşcinselliği olumsuz gördüğü sürece bireyin eşcinselliği olumsuz algılaması muhtemeldir (Sakallı ve Uğurlu, 2004).

2.7. EŞCİNSELLİK KONUSUNDA TOPLUMU ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Eşcinselliği biyolojik bir nedene bağlayan bireylerde olumlu tutum artışı gözlemlenmiştir. Biyolojik bir neden olarak algılandığında kişinin tercihi ve kontrolü dışında bir etkenden söz edildiği için eşcinsel bireye yönelik önyargılar da azalabilmektedir (Aguero, Bloch ve Byrne, 1984; Oldham ve Kasser, 1999; Psikur ve Degelman, 1992). Whitley (1990) ‘a göre kişi kontrol edemediği bir şey sonucunda negatif bir sonuç alırsa daha az suçlanır fakat kontrol edebildiği bir şeyin sonucunda negatif sonuç alırsa daha kolay bir şekilde suçlanır. Buna bağlı olarak kişinin lezbiyenlik ve geyliği kontrol edilebilir olarak algılaması daha olumsuz değerlendirmeler yapmasına sebep olabilmektedir. Cinsiyetçi yargılar kadınlara daha edilgen, itaatkar, duyguları ön planda, özerkliğini ilan edememiş gibi roller biçerken erkeklere, etken, güç sahibi, özerkliğini kazanmış gibi roller biçmektedir (Brannon, 2002; Deaux, 1984). Biçilen bu roller neticesinde erkek birey cinsiyet rollerine uyum sağlayabilmek açısından daha fazla yük hissetmektedir (Herek ve Glunt, 1993); bunun sonucunda erkil kimliklerini güvende tutabilmek gayesiyle erkek eşcinsel bireylere daha negatif tutumlar içinde oldukları düşünülmektedir (Herek, 2000).

Kadınlar eşcinselliğin nedenini karşı cins ile yaşanan problemlere yüklemeye eğilimli olarak bulgulanmışlardır. Eşcinsel tanıdığı olmayan kişiler eşcinsel tanıdığı olan kişilere kıyasla eşcinselliği daha fazla psikolojik sorun veya fiziksel sorun olarak değerlendirmede bulunmuştur. Eşcinsel tanıdığı olan kişiler ise eşcinsel tanıdığı olmayan

kişilere kıyasla daha çok cinsel tercih değerlendirmesinde bulunmuştur (Çırakoğlu, 2006).

Lisans eğitimi almış veya halen alan üniversite öğrencilerinin ise cinsel yönelime dair bilimsel tanımlara hakim olduklarını fakat öznel ve toplumsal tanımlarla harmanladıklarını bulunmuştur. Bilimsel bilgi kesin ve net olmakla beraber toplumsal bilgi daha esnek ve alt yapısı zayıf ve görece yanlış bilgileri içerebilmektedir. Bundan hareketle heteroseksüellik normal ve sağlıklı olandır bilgisi eşcinselliğe dair olumsuz tutumlarla birleşerek, heteroseksüellik dışında kalan cinsel yönelimlere olumsuz tutum ve önyargı beslenmesi beklenir olabilmektedir (Şah, 2011). Eğitim düzeyi arttıkça eşcinsel bireylere dair algı olumlu yöne ilerlemektedir (Herek, 1984).

Daha önce belirtildiği üzere yüksek otoriterliğe sahip kişilerin daha gelenekçi yapıda ve adetlere bağlı olduğu eşcinselleri ise gelenekçi aile yapısı ve adetlere aykırı bulduğu, bu sebeple negatif bir tutum benimsediği belirtilmektedir (Whitley ve Lee, 2000).

2.8. TOPLUMUN CİNSEL YÖNELİME YÖNELİK TUTUMLARI

Homoseksüel bireylere karşı agresyon gösteren kişilerin agresyon göstermeyen kişilere kıyasla daha fazla homoseksüelliği benimsemeyen toplumsal kurallara sahip olduğu gözlemlenmiştir (Franklin, 2000). Ayrıca kişinin homoseksüel dürtüleri ve homoseksüel olduğunun düşünülmesine karşı duyduğu derin kaygı halinin de homoseksüellere karşı olan agresyonu var etmekte etkisinin olduğunu ortaya çıkarmıştır (Parrot ve ark., 2006). Homoseksüel bireylere agresif hareketlerde bulunan kişileri etkileyen özellikler incelendiğinde öznel hususiyetlerinin yanı sıra toplumda yerleşmiş ilkelerinde etkisi olduğu gözlenmiştir (Parrott ve Peterson, 2008).

Eşcinsel bireylere gerçekleştirilen fiziksel veya sözel saldırının; kişinin yaşıtlarına eşcinsel olmadığını kanıtlama çabası böylece arkadaş ortamına kabul görebileceğine inanma, eşcinsel bireylere karşı gerçekleştirdiği fiziksel veya sözsel şiddetin kişide heyecan yaratması ve kişinin bu durumu eğlenceli bulma hali, eşcinsel bireylerin dinsel açıdan kabul görmediğine inanma, hastalık yaydıklarına inanma, daha önce eşcinsel bir birey tarafından kendi veya çevresindeki bir bireyin olumsuz bir olay yaşantılması gibi faktörlerden etkilendiği belirtilmiştir (Franklin, 2000). Ayrıca

toplumun heteroseksüel ilişki dışında kalan ilişkileri ahlaksız, anormal olarak görmesi ve ötekileştirmesi toplumda homofobik tutumların gelişmesine zemin hazırlamaktadır ve lgbt li bireyleri toplumdan aykırılışmaya itmektedir (Göregenli, 2006). Bu durum eşcinsel bireylere karşı olan negatif tutum ve önyargıları beslemekte, eşcinsel bireylere karşı sözel şiddet, fiziksel şiddet, toplumsal baskı, ötekileştirme gibi tutumları tetiklemektedir (Sakallı-Uğurlu ve Uğurlu, 2004). Eşcinselliğin kişinin değiştirebileceği bir olgu olduğuna inanan bireyler eşcinselliğe karşı daha olumsuz tutumlar içine girmektedirler (Kilmnick, 2006).

Ayrıca Feministler, kadın bireyler, siyahiler gibi azınlık ve dezavantajlı olmayan gruplara karşı negatif tutum sergileyen bireylerin eşcinsel bireylerde negatif tutum sergilediği belirtilmektedir (Ficarrotto, 1990; Hensley ve Pincus, 1978; Swim ve ark.,1999).

Öğrenciler ile yürütülen bir ön çalışmada öğrencilerin ‘‘eşcinsel’’, ‘‘gey’’, ‘‘lezbiyen’’ tanımlarına tam olarak hakim olmadıkları, daha çok eşcinsel bireyleri medya araçlarında gösterilen transseksüel ve travesti bireyler ile karıştırdıkları bulgulanmıştır (Sakallı, 2002b). Yürütülen bir çalışmaya göre; toplumda var olan eşcinselliğin doğal olmadığına, eşcinsel bireyin değişebileceğine dair var olan inançlar eşcinselliğe karşı önyargıyı beslemektedir denilmiştir. Toplumun bu inancına göre eşcinsellik kontrol altında tutulabilir bir şey olarak algılanmaktadır. Toplumun eşcinsellere karşı olan görüşünün yaş, kadın -erkek olma, kişinin yaşamış olduğu yıl, kendi ırkını öteki ırklardan üstün sayma gibi birden fazla özellikten değiştiği gözlemlenmiştir. Aynı zamanda eşcinsel bir bireyle herhangi bir şekilde etkileşime giren bir bireyin eşcinsellere karşı önyargılarında eskiye kıyasla farklar olduğu saptanmıştır (Sakallı ve Uğurlu, 2001).

Eşcinselliğin toplum tarafından anormal veya ahlaksızca algılanmasından dinlerin eşcinselliği yasaklaması, bazı ülkelerde eşcinselliğin ceza kanunlarında yasak olmasının etkisi var olmaktadır. Bu algı sonucu eşcinselliğin sebebi ve tedavisi üzerine çalışmalar yürütülmeye başlanmıştır. Günümüzde artan bilgi alışverişi sayesinde cinsellik hakkında daha çok bilgi edinilmiş, Amerikan psikiyatri derneği eşcinselliği hastalık olmaktan çıkarmıştır ve medeni haklar tekrar gözden geçirilmiştir. Bu sayede daha çok eşcinsellere yapılan ayrımcılık, önyargı, eşcinsel hakları gibi konulara yoğunlaşmaya başlanmaktadır (Çiffiliz, 2009).

Yapılan bir çalışmada bir kadının, gey bir bireye oranla lezbiyen bir bireye, bir erkeğin ise lezbiyen bir bireye oranla gey bir bireye daha negatif tutumlar geliştirdiği ortaya konmaktadır (Gentry, 1987; Lock ve Kleis, 1995; Steffens ve Wagner,2004). Fakat erkeklerin kadınlara kıyasla kendi cinsiyetinde olan eşcinsel bireylere karşı daha negatif tutum içinde olduğu ortaya konmuştur (Anderssen, 2002; Herek, 1988; Kite, 1984; Kite ve Whitley, 1996; Whitley,1987; Whitley ve Kite, 1995). Erkek eşcinsel bireylerin kadın eşcinsel bireylere kıyasla daha fazla negatif şekilde cinsel önyargılara maruz kaldıkları gözlemlenmiştir. Bunun nedeni olarak toplumdaki cinsiyet rollerini aşırı bir şekilde benimsemeleri, eşcinsel erkek bireyleri erkekliklerine tehdit olarak görme gibi etkenler gösterilmektedir (Lock ve Kleis, 1998; Whitley ve Kite, 1995).

Kuehnle ve Sullivan'nın (2001) araştırma sonuçlarına göre erkek eşcinsel bireyler kadın eşcinsel bireylere göre daha sık şiddete uğramaktadır ve şiddetin derecesi daha ağır olmaktadır.

2008'de yayınlanan LGBTT Bireylerin İnsan Hakları Raporu 'na göre özellikle lezbiyen bireylerin yardım için el uzatılmasına rağmen iletişime geçmediği bunda uğradıkları şiddet, ötekileştirme ve ek olarak kadın olmaları, çoğunlukla homofobik ve ataerkil bir toplumun içinde yer almaları, gibi faktörlerin büyük rolü olduğu gözlemlenmiştir.

Erkek bireylerin gey bireylerle sosyal olarak ilişki kurma ihtimalinin, kadın bireylerin lezbiyen bireylerle sosyal ilişki kurma ihtimalinden daha düşük olduğu bulunmuştur (Whitley, 1990). Eşcinsel kelimesinin çoğunlukla gey bireyleri akla getirmesinin erkeklerin kadınlara kıyasla daha negatif tutum içine girmesine nedeni olabileceğini belirtilmiştir (Black ve Stevenson, 1984).

Eşcinsel bir bireyle sosyal bir temasın olması eşcinsel bireylere dair algıyı olumlu yönde etkilemektedir. Bunda kişinin sosyal temas aracılığıyla ötekileştirdiği eşcinsel bireyle benzerliklerini fark ederek, eşcinseller farklıdır yargısının çürümesi yatmaktadır (Krulowitz ve Nash, 1980; Whitley 1990). Fakat eşcinsel birey ile sosyal temasın her zaman pozitif sonuçlar vermediği, yakınlık derecesine bağlı olduğu üzerine bir çalışma yürütülmüş ve çalışmada eşcinsel birey eğer kişinin arkadaş çevresinden biri ise olumlu tutum sergilediği ancak ailesinin içinden biri ise olumsuz bir tutum sergilediği ortaya çıkmıştır (Güney ve ark., 2004).

Çırakoğlu'nun (2006) yaptığı bir çalışmada üniversite öğrencilerinin eşcinsel bireylerle sosyal bağlantı kurmaları durumunda eşcinselliğe daha olumlu baktıkları bulunmuştur. Yapılan bir araştırmada daha önce bir eşcinsel birey ile sosyal iletişimi bulunmamış bireyler ile lezbiyen bir bireyin olumlu bir ortamda 45 dakikalık bir görüşme yapması planlanmış ve lezbiyen bireyle tanışmadan önce ve sonraki eşcinsellere ilişkin tutumları karşılaştırılmıştır. Lezbiyen birey ile 45 dakika sosyal ilişki kurma tecrübesi sonucunda az miktarda olumlu bir değişim bulgulanmıştır.

Eşcinsel bireylerin heteroseksüel bireylerle aynı görünmediği ve aynı görünmediği için olumsuz tutumlara maruz kaldığı, farklı olmanın dışlanma, sevilme gibi negatiflikler ortaya çıkardığı söylenmektedir (Krulwitz ve Nash, 1980). Bu yüzden eşcinsel bireylerle vakit geçirmenin aynı olmama algısını yıkarak benzerlikleri ortaya çıkarabileceği ve daha pozitif tutumlar sergileneceği belirtilmektedir (Whitley, 1990). Olumlu değişimin yeterli miktarda olabilmesi için birlikte geçirilen zaman ve olumlu ilişkiler önemli yer tutmaktadır (Herek, 1984).

Bir erkek birey için kadın gibi davranan kadınsı tanıtıcı özellikleri kullanıldığında, bir kadın birey için ise erkeksi tanıtıcı özelliği kullanıldığında toplum tarafından eşcinsel olarak algılandığı belirlenmiştir (Deaux ve Lewis, 1984). Erkek eşcinsel bireylere “kadın gibi davranan”, “makyaj yapan”, ‘ayol, canım-cicimli’ “duygusal” gibi özellikler atfedildiği ortaya konmaktadır (Sakallı, 2002b). Görüldüğü gibi toplum tarafından benimsenmiş geleneksel cinsiyet rollerinden aykırı davranışlar gösteren bireyler eşcinsel olarak adlandırılmakta ve önyargılı bir tutumun içinde kendilerini bulmaktadırlar (Herek, 1995).

Türkiye’de yürütülen bir çalışmada homoseksüel bir mağdur heteroseksüel bir mağdura göre daha negatif bir tutumla karşılaşmıştır. Homoseksüelliğin din olarak ahlaksız sayılması, heteroseksist yaklaşımlar ve eşcinselliğe karşı sahip olunan önyargılar eşcinsel kişinin başına gelen kötü olayları hakettiği düşüncesine zemin hazırlamaktadır. İlkokul ve ortaokul mezunu kişilerin eşcinsellere daha önyargılı bir şekilde yaklaştığı, üniversite, yüksek lisans, doktora mezunu kişilerin eşcinsel bireylere diğer gruba kıyasla daha önyargsız ve olumlu bir şekilde yaklaştığı bulunmuştur (Çolak, 2009).

Eşcinsel bireyleri eşcinsel olmalarına karşı sorumlu olarak görmek ve toplumun halihazırda eşcinselliği olumsuz değerlendirmesi beraber negatif önyargıları yordamaktadır (Sakallı, 2002c).

Eşcinsel haklarının önem kazandığı ve destek gördüğü yerlerde eşcinsellere yönelik aşağılama ve tehdit etmeye yönelik söylem ve davranışların artış gösterdiğini söylenmektedir (Alden ve Parker, 2005).

Başka bir çalışmada ise lgbt li bireylerin toplum içinde cinsel yönelimleri ile bilinir olma süreci artış gösterdikçe ötekileştirme ve şiddetin çoğaldığı bulgulanmaktadır çünkü öncelikli olarak kişilerdeki negatif tutum ve algıların giderilmesi gerekmektedir (Göregenli, 2011).

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ

Araştırma verilerinin toplanmasında, araştırmada kullanılan ölçekler ve kişisel bilgi formu ile bilgilendirilmiş gönüllü olur formu araştırmacı tarafından düzenlenip 12 sayfa şeklinde katılımcılara verilmiştir. Formlar ve ölçekler katılımcı tarafından bireysel olarak yanıtlanmıştır. Katılımcılar veri toplama araçlarını yanıtlamadan önce araştırmanın amacı ve önemi konusunda bilgilendirilmiştir. Ankete katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır ve soruları cevaplamak 20-25 dakika arasında sürmüştür. Katılımcıların veri toplama araçlarını içtenlikle ve dürüst bir şekilde cevaplamaları istenmiş ve kendilerinden alınan bilgilerin sadece araştırmacı tarafından analiz edileceği bilgisi verilmiştir.

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırma için İstanbul'da yaşayan 50 gey ve 50 lezbiyen bireyden gönüllülük esasına dayalı olarak veri elde edilmiştir. Ancak; eksik doldurma, ölçeğin uç değerlerine sahip olma, kontrol maddelerinde hata yapılması gibi bazı aksaklıklar sebebiyle araştırma analizine 35 gey ve 35 lezbiyen birey alınmıştır.

3.3. ARAŞTIRMA VERİLERİNİN ANALİZ YÖNTEMİ

Veriler IBM SPSS V23 ile analiz edildi. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro Wilk ile incelendi. Normal dağılım gösteren verilerin karşılaştırılmasında bağımsız örnekler t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanıldı. Kategorik verilerin karşılaştırılmasında ise kıkare testi kullanıldı. Değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesinde Spearman korelasyon analizi kullanıldı. Nicel veriler ortalama \pm standart

sapma, nitel veriler ise frekans (yüzde) şeklinde sunuldu. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak alındı.

3.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırmada veri toplama araçları olarak, kişisel bilgi formu dışında üç ölçme aracı kullanılmıştır. Bunlar;

1. Beck Depresyon Ölçeği
2. Beck Anksiyete Ölçeği
3. Hudson ve Ricketts Homofobi Ölçeği

Kişisel Bilgi Formu ve ölçeklere ilişkin detaylı bilgi devam eden alt bölümlerde verilmiştir.

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu (KBF) araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Kişisel Bilgi Formunda katılımcıların cinsel yönelimi, yaş, eğitim durumu, medeni durumu ailelerinin eğitim durumu, açılma, ekonomik düzey, cinsel yönelimlerinin hayatlarını ne kadar etkilediği gibi katılımcının sosyodemografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. KBF Ek 1’de verilmiştir.

3.4.2. Beck Depresyon Ölçeği

Beck ve arkadaşları 1961 yılında Beck Depresyon Ölçeğini geliştirmiştir. Ölçek 15 yaş ve üzerindeki kişilere verilebilmektedir. 21 madde ve 4 seçenekten oluşmaktadır. Kişi son bir haftayı baz alarak kendine en çok uyduğuna inandığı seçeneği işaretlemektedir. Maddelere sıfır ile üç puan arasında puanlandırmalar yapılmaktadır, puanların toplamı depresyon puanını ortaya koymaktadır. Toplam puanın ve depresyon şiddeti doğru orantılı olarak ilerlemektedir. Teğin 1980 yılında ülkemizde ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını gerçekleştirmiştir. Günümüzde 13 yaş ve üstü kişilere ölçek verilebilmektedir. Şu anki haliyle Beck Depresyon Ölçeği 13 yaş ve üzeri bireylere uygulanmaktadır. Ölçekte bulunan maddelerde suçluluk duyma, umutsuzluk

gibi emosyonel bulgular ve kilo kaybı, yorgunluk hissi gibi fiziksel belirtiler de analiz edilmektedir.

3.4.3. Beck Ansiyete Ölçeği

Ölçek Epstein, Beck, Brown ve Steer (1988) tarafından geliştirilmiştir. Türkiye’ye uyarlanması Şahin, Ulusoy ve Erkmen (1966) tarafından yapılmıştır ve . Alınan yüksek puan kaygı düzeyi ile doğru orantı göstermektedir. Dörtlü likert tipi ölçektir ve 63 alınabilecek en yüksek puandır. Ulusoy, Şahin ve Erkmen (1996) tarafından ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .93 olarak saptanmıştır. Test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ise $r = .57$ ’dir. Ölçüt bağıntılı geçerlik çalışmasında ölçeğin otomatik düşünceler ölçeği ile $r = .41$, Sürekli Kaygı Envanteri ile $r = .53$ olarak bulunmuştur. Yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin “Sübjektif Belirtiler” ve “Somatik Belirtiler” olmak üzere iki faktörden oluştuğu belirtilmektedir.

3.4.4. Hudson ve Ricketts Homofobi Ölçeği

Hudson ve Ricketts Homofobi Ölçeği, eşcinsel bireylere yönelik tutumları ölçmek amacıyla Hudson ve Ricketts (1980) tarafından geliştirilen 25 maddelik bir ölçektir. Arastırma, ölçeğin Sakallı ve Uğurlu (2001) tarafından uyarlanan 24 maddelik Türkçe formu kullanılmıştır (Ek-2). Uyarlama aşamasında, ölçek ilk olarak ikinci dilleri İngilizce olan iki Türk üniversite öğrencisi tarafından ayrı ayrı İngilizce’den Türkçe’ye çevrilmiş, daha sonra Türkçe’ye çevrilen bu form tekrar İngilizce’ye çevrilmek üzere ODTU Modern Diller Bölümünde görevli bir öğretim üyesine verilmiştir. Sakallı ve Uğurlu (2001), ölçeği katılımcılara uygulamadan önce, “şehrin eşcinsellerin bulunduğu kesimlerinde rahat bir şekilde yürüyebilme” ile ilgili maddeyi, ölçeğin uygulandığı şehirde böyle bir bölge olmadığı için ölçekten çıkarmışlardır. Böylece son şeklini alan ölçeğin Türkçe formu 24 madde olarak uygulanmaktadır. Ölçeğin orijinali Cronbach Alpha = .90 (Hudson ve Rickett, 1980) ve Türkçe formu ise Cronbach Alpha = .94 ile yüksek güvenilirliğe sahip bulunmuştur (Sakallı ve Uğurlu, 2001). Ölçekte, katılımcılardan her bir maddeyi 1 (hiç katılmıyorum) ile 6 (çok katılıyorum) arasında derecelendirmeleri istenmiştir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, yüksek homofobi düzeyine işaret etmektedir.

Ölçekte yer alan 5, 6, 8, 10, 11, 13, 17, 18, 23 ve 24. maddeler tersine çevrilerek toplam puan bulunmuş ve elde edilen toplam puanın aritmetik ortalaması hesaplanarak, bulunan ortalama puanı doğrultusunda katılımcılar düşük ve yüksek homofobi düzeyine göre ikiye ayrılmışlardır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın konusu olan eşcinsel bireylerde içselleştirilmiş homofobi ve açılım süreciyle ilişkisinin değerlendirilmesi üzerine yapılan analizler sonrası elde edilen bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgular, araştırmanın belirlenen amaçlarına uygun olarak sıra ile ilgili tablo ve yorumları ile sunulmuştur. İlk bölümde katılımcıların demografik özellikleri, ikinci bölümde içselleştirilmiş homofobi ve anksiyete ilişkisi, üçüncü bölümde içselleştirilmiş homofobi ve depresyon ilişkisi, dördüncü bölümde cinsiyet ve içselleştirilmiş homofobi ilişkisi, beşinci ve altıncı bölümde aile ve sosyal çevreye açılmanın içselleştirilmiş homofobi ile ilişkisi ve son olarak ailesine ve çevresine açılmış bireylerde depresyon ve anksiyete oranları incelenmiştir.

Tablo 1. Demografik Özellikler

	Frekans	Yüzde
Yaş		
18-25	28	40,0
25-35	36	51,4
35-45	6	8,6
Yaşamınızı büyük oranda nerede geçirdiniz		
Kasaba köy	2	2,9
İlçe	20	28,6
İl	48	68,6
Eğitim Durumunuz		
İlkokul	1	1,4
Lise	7	10,0
Üniversite	62	88,6
Medeni durumunuz		
Evli	3	4,3
Bekar	67	95,7
Ekonomik Düzey		
Düşük	5	7,1
Orta	55	78,6
Yüksek	10	14,3
Anne Eğitimi		
Okur yazar değil	1	1,4
Okur yazar	6	8,6
İlkokul	12	17,1

Ortaokul	5	7,1
Lise	20	28,6
Üniversite	26	37,1
Baba Eğitimi		
Okur yazar	1	1,4
İlkokul	9	12,9
Ortaokul	9	12,9
Lise	22	31,4
Üniversite	29	41,4
Eşcinsel olduğunuzu kimler bilir		
Hiç kimse bilmiyor	2	2,9
Sosyal çevremden çok az kişi	13	18,6
Sosyal çevremden çoğu	29	41,4
Herkes	26	37,1
Cinsel yönelimimi/eşcinselliğimi		
Çok az kabullendim	4	5,7
Orta düzeyde kabullendim	2	2,9
Büyük ölçüde kabullendim	12	17,1
Tamamen kabullendim	52	74,3
Ailenizden eşcinsel olduğunuzu kimler bilir		
Hiç kimse bilmiyor	22	31,4
Çok az kişi biliyor	22	31,4
Çoğu biliyor	11	15,7
Herkes biliyor	15	21,4
Şu ana kadar aynı cinsiyetten biri ile cinsel bir deneyim yaşadınız mı?		
Evet	69	100
Hayır	0	0
Aynı cinsiyetten biri ile ilk cinsel deneyiminizi yaşadığınızda kaç yaşındaydınız		
14-18	35	50,0
18-25	32	45,7
25-35	3	4,3
Şu ana kadar aynı cinsiyetten kaç kişi ile cinsel deneyim yaşadınız?		
1-4	8	11,4
4-8	8	11,4
8-10	16	22,9
10 üstü	38	54,3
Şu ana kadar karşı cinsiyetten bir ile (lezbiyen bireyler için erkek, gey bireyler için kadın) cinsel deneyim yaşadınız mı		
Evet	34	48,6
Hayır	36	51,4
Eşcinsel haklarımı savunan bir derneğe (KAOS GL, LAMBDA gibi) üyeliğiniz var mı ?		
Evet	15	21,4
Hayır	55	78,6
Eşcinselliğim/cinsel yönelimim, hayatımın diğer alanlarımı (okul, iş, sosyal ya da duygusal ilişkiler, aile vb.) OLUMSUZ yönde		
Hiç etkilememektedir	18	25,7
Biraz etkilemektedir	36	51,4
Orta düzeyde etkilemektedir	9	12,9

Oldukça etkilemektedir	7	10,0
Genel olarak yaşamınıza baktığınızda, kendinizi psikolojik sağlık/ruh hali açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?		
Kötü	13	18,6
Orta	29	41,4
İyi	28	40,0
Şu ana kadar eşcinselliğinizden dolayı yaşadığınız herhangi bir problemden dolayı bir ruh sağlığı uzmanına (psikiyatrist, psikolog) başvurduğunuz mu?		
Evet	30	42,9
Hayır	40	57,1
Şu ana kadar eşcinsellikle ilgili herhangi bir araştırma yaptınız mı veya bilgi edindiniz mi?		
Evet	69	98,6
Hayır	1	1,4
Eşcinsellik hakkında şu ana kadar edindiğim bilgiler sonucunda, eşcinsellikle ilgili		
Tatmin edici yanıtlar bulabildim	58	82,9
Tatmin edici yanıtlar bulamadım	12	17,1
Eşcinselliğe neyin sebep olduğuna dair bir çok farklı düşünce vardır ve bu konuda tartışmalar halen devam etmektedir.		
Eşcinselliğin, doğduktan sonra bazı çevresel nedenlerden kaynaklandığına inanıyorum.	3	4,3
Eşcinselliğin doğuştan geldiğine inanıyorum	24	34,3
Eşcinselliğin heteroseksüellik gibi bir cinsel yönelim olduğunu	43	61,4
Ruh sağlığı alanında eşcinselliğin bir cinsel yönelim karmaşası olup olmadığı üzerinde		
Eşcinselliğin bir cinsel yönelim karmaşası olduğuna inanıyorum.	6	8,6
Eşcinselliğin bir cinsel yönelim karmaşası olduğuna inanmıyorum.	64	91,4
Eşcinsel yöneliminden rahatsız olan ya da kabullenemeyen bir bireyin		
Eşcinsel bir bireyin, eşcinsel yönelimini terk edip tamamen heteroseksüel bir yönelim kazanabileceğine inanıyorum	2	2,9
Eşcinsel bir bireyin, eşcinsel yönelimini terk edip tamamen heteroseksüel bir yönelim kazanabileceğine inanmıyorum.	68	97,1
Cinsel yönelimim		
Gey	35	50,0
Lezbiyen	35	50,0

Araştırma dahilinde kişisel bilgi formunu yanıtlayan 35 (%50) gey ve 35 (%50) lezbiyen toplam 70 bireyden oluşmaktadır.

28 'inin (%40) 18-25 yaş aralığında, 36'sının (%51,4) 25-35 yaş aralığında ve 6'sının (%8,6) 35-45 yaş aralığında olduğu bulgulanmıştır.

2'sinin (%2,9) Yaşamının büyük bölümünü köy veya kasabada, 20'sinin (%28,6) ilçede, 48'inin (%68,6) ilde geçirdiği görülmüştür.

Eğitim durumu 62'sinin (%88,6) üniversite, 7'sinin (%10) lise, 1'inin (%1,4) ilkokul olarak bulgulanmıştır.

Medeni durumu 67'sinin (%95,7) bekar, 3'ünün (%4,3) evli olarak görülmüştür.

5'inin (%7,1) düşük ekonomik düzeyde, 55'inin (%78,6) orta ekonomik düzeyde, 10'unun (%14,3) yüksek ekonomik düzeyde olduğu bulgulanmıştır.

Annelerinin eğitim düzeyini 1'i (%1,4) okur yazar değil, 6'sı (%8,6) okur yazar, 12'si (%17,1) ilkokul, 5'i (%7,1) ortaokul, 20'si (%28,6) lise, 26'sı (%37,1) üniversite olarak belirtmiştir.

Babalarının eğitim düzeyini ise 1'i (%1,4) okur yazar, 9'u (%12,9) ilkokul, 9'u (%12,9) ortaokul, 22'si (%31,4) lise, 29'u (%41,4) üniversite olarak belirtmiştir.

Eşcinsel olduğunuzu kimler bilir sorusuna 2'si (%2,9) hiç kimse bilmiyor, 13'ü (%18,6) sosyal çevremden çok az kişi, 29'u (%41,4) sosyal çevrem çoğu, 26'sı (%37,1) herkes cevabını vermiştir.

4'ü (%5,7) cinsel yönelimini çok az kabullendiğini, 2'si (%2,9) orta düzeyde kabullendiğini, 12'si (%17,1) büyük ölçüde kabullendiğini, 52'si (%74,3) tamamen kabullendiğini belirtmiştir.

Ailenizden eşcinsel olduğunuzu kimler bilir sorusuna 22'si (%31,4) hiç kimse bilmiyor, 22'si (%31,4) çok az kişi biliyor, 11'i (%15,7) çoğu biliyor, 15'i (%21,4) herkes biliyor cevabını vermiştir.

70'i (%98,6) şu ana kadar aynı cinsiyetten biriyle cinsel bir deneyim yaşadığını belirtmiştir.

Aynı cinsiyetten biriyle ilk cinsel deneyimini yaşadığında 14-18 yaş aralığında olan 35 (%50) kişi, 18-25 yaş aralığında 32 (%45,7) kişi, 25-35 yaş aralığında 3 (%4,3) kişi olduğu bulgulanmıştır.

Şu ana kadar aynı cinsiyetten 1-4 arası kişi ile cinsel deneyim yaşayan 8'i (%11,4), 4-8 arası kişi ile 8'i (%11,4), 8-10 arası kişi ile 16'sı (%22,9), 10 üstü kişi ile 38'i (%54,3) bulgulanmıştır.

Şu ana kadar karşı cinsiyetten biri ile (lezbiyen bireyler için erkek, gey bireyler için kadın) cinsel deneyim yaşayan 34'ü (%48,6), karşı cinsiyetten biri ile cinsel deneyim yaşamayan 36'sı (%51,4) belirtilmiştir.

15'i (%21,4) eşcinsel haklarını savunan bir derneğe (KAOS GL, LAMBDA gibi) üyeliğinin olduğunu, 55'i (%78,6) eşcinsel haklarını savunan bir derneğe (KAOS GL, LAMBDA gibi) üyeliğinin olmadığını belirtmiştir.

Eşcinselliğim/cinsel yönelimim, hayatımın diğer alanlarını (okul, iş, sosyal ya da duygusal ilişkiler, aile vb.) 18'i (%25,7) olumsuz yönde hiç etkilememektedir, eşcinselliğim/cinsel yönelimim, hayatımın diğer alanlarını 36'sı (%51,4) olumsuz yönde biraz etkilemektedir, 9'u (%12,9) olumsuz yönde orta düzeyde etkilemektedir, 7'si (%10) olumsuz yönde oldukça etkilemektedir cevabını vermiştir.

Genel olarak yaşamına baktığında, kendini psikolojik sağlık/ruh hali açısından 13'ü (%18,6) kötü olarak, 29'u (%41,4) orta, 28'i (%40) iyi olarak değerlendirmektedir.

Şu ana kadar eşcinselliğinden dolayı yaşadığı herhangi bir probleminden dolayı bir ruh sağlığı uzmanına (psikiyatrist, psikolog) 30'u (%42,9) başvurduğunu, 40'ı (%57,1) başvurmadığını belirtmektedir.

69'unun (%98,6) şu ana kadar eşcinsellikle ilgili araştırma yaptığını, 1'inin (%1,4) şu ana kadar eşcinsellikle ilgili araştırma yapmadığı bulgulanmıştır.

58'inin (%82,9) eşcinsellik hakkında şu ana kadar edindiği bilgiler sonucunda eşcinsellikle ilgili zihninde var olan sorulara tatmin edici yanıtlar bulduğu, 12'sinin (%17,1) eşcinsellik hakkında şu ana kadar edindiği bilgiler sonucunda eşcinsellikle ilgili zihninde var olan sorulara tatmin edici yanıtlar bulamadığı belirtilmektedir.

Eşcinselliğe neyin sebep olduğuna dair; 3'ü (%4,3) eşcinselliğin, doğduktan sonra bazı çevresel nedenlerden (aile ortamı, anne, baba etkisi, yetiştirilme tarzı, özenme, vs.) kaynaklandığına inandığını, 24'ü (%34,3) eşcinselliğin doğuştan geldiğine inandığını ve kişinin doğduğunda eşcinsel olarak doğduğuna inandığını, 43'ü (%61,4) eşcinselliğin heteroseksüellik gibi bir cinsel yönelim olduğunu, bunun cinsel yönelimin keşfedildiği yaşlarda ortaya çıktığını düşündüğünü belirtmiştir.

6'sının (%8,6) eşcinselliğin bir kimlik karmaşası olduğuna inandığı, 64'ünün (%91,4) eşcinselliğin bir kimlik karmaşası olduğuna inanmadığı bulgulanmıştır.

2'sinin (%2,9) eşcinsel bir bireyin, eşcinsel eğilimini terk edip tamamen heteroseksüel bir eğilim kazanabileceğine inandığı, 68'inin (%97,1) eşcinsel bir bireyin, eşcinsel eğilimini terk edip tamamen heteroseksüel bir eğilim kazanabileceğine inanmadığı belirtilmiştir.

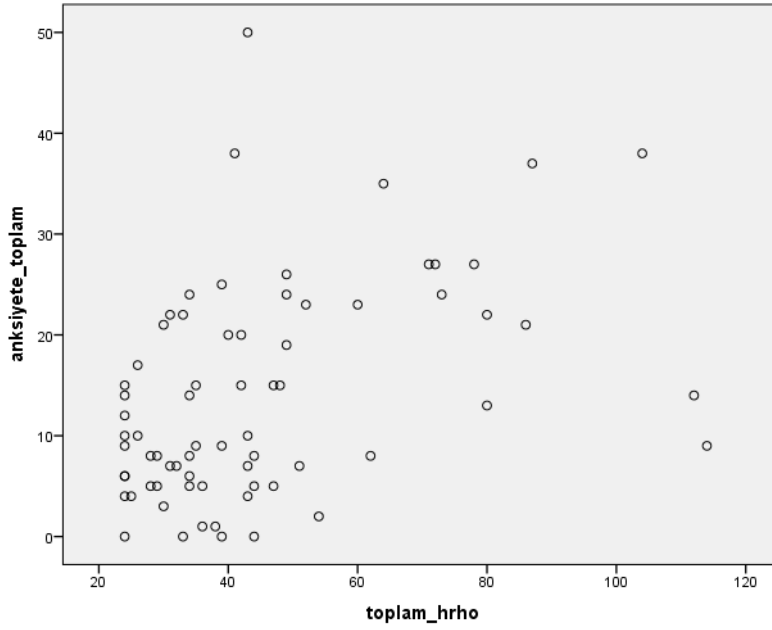
Hundson Ve Ricketts Homofobi Ölçeği Sakallı ve Uğurlu (2001) tarafından 24 maddelik Türkçe uyarlaması yapılmıştır. Ölçekte yer alan 5, 6, 8, 10, 11, 13, 17, 18, 23 ve 24.maddeler ters çevrilerek toplam puanlar elde edilmiştir. Elde edilen toplam puanların ortanca değeri hesaplanarak bu değer altında olanlar düşük homofobi düzeyi, üstünde kalanlarda yüksek homofobi düzeyi diye ikiye ayrılmıştır. Ayrıca toplam puanlarla anksiyete puanları arasındaki korelasyon da incelenerek tabloda sunulmuştur.

Tablo 2. Homofobi puanı ile anksiyete puanı arasındaki ilişki

	Anksiyete Puanı
Homofobi Puanı	$r=0,425; p<0,001$

r:Spearman korelasyon katsayısı

Toplam homofobi puanı ile anksiyete puanı arasında pozitif yönlü orta düzey anlamlı bir ilişki vardır ($r=0,425; p<0,001$). Homofobi puanı arttıkça anksiyete puanı da artmaktadır.

Şekil 1. Homofobi puanı ile anksiyete puanına ait serpilme diyagramı

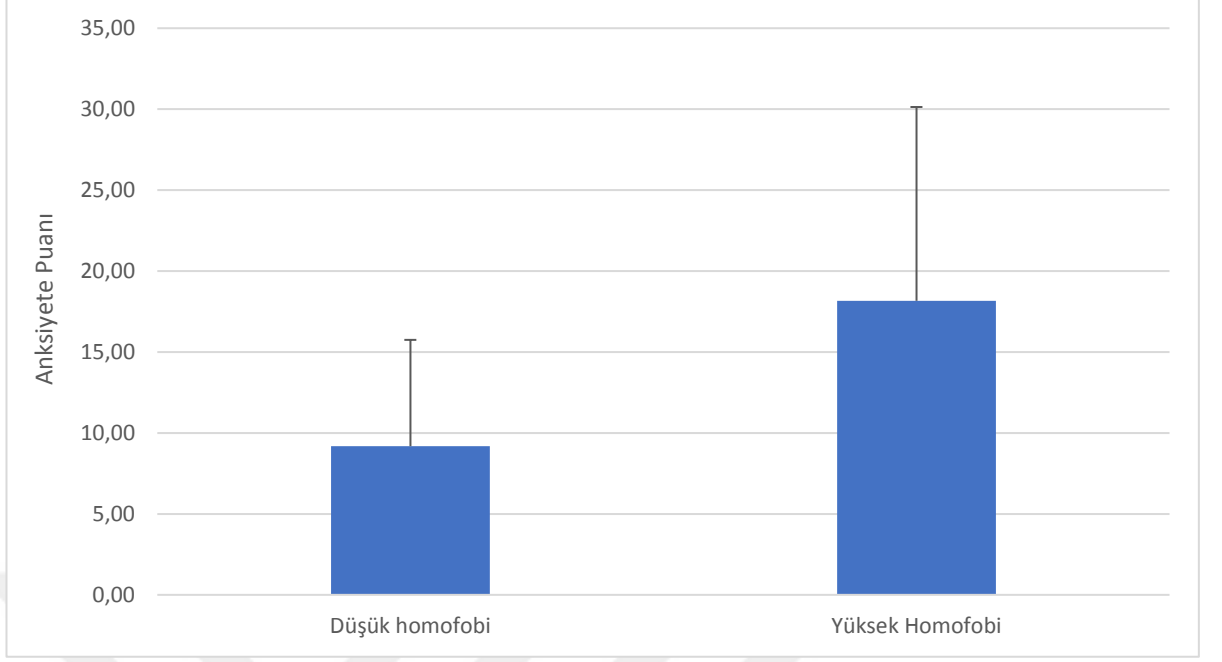
Diyagram üzerinden de homofobi puanının arttıkça anksiyete puanının da arttığını gözlemlenmektedir.

Tablo 3. Homofobi düzeylerine göre anksiyete puanlarının karşılaştırılması

	Ortalama ± Standart Sapma	Test istatistiği	p
Düşük (n=33)	9,18 ± 6,57	t= -3,945	<0,001
Yüksek (n=37)	18,16 ± 11,97		

t:Bağımsız örnekler t test istatistiği

Düşük homofobi düzeyine sahip toplam 33 bireyde ortalama anksiyete puanı 9,18 iken yüksek homofobi düzeyine sahip toplam 37 bireyde ortalama anksiyete puanı 18,16 olarak elde edilmiştir. Düşük ve yüksek homofobi düzeylerine göre ortalama anksiyete değerleri arasında fark vardır ($p<0,001$). Homofobi düzeyi yüksek olanlarda ortalama anksiyete değeri daha yüksektir.

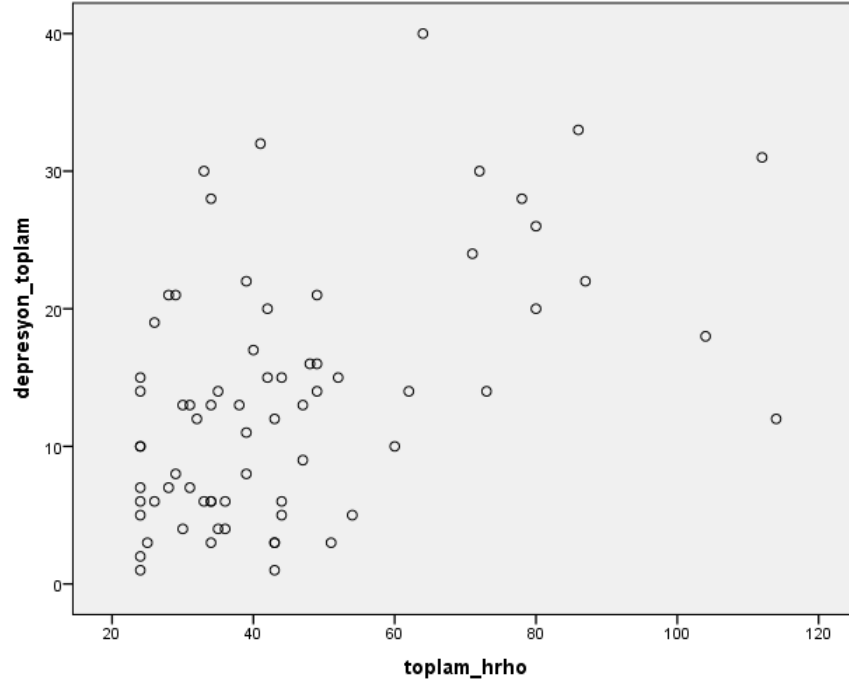
Şekil 2. Homofobi düzeylerine göre anksiyete puanlarının ortalama ve standart sapma grafiği

Tablo 4. Homofobi puanı ile depresyon puanı arasındaki ilişki

	Depresyon Puanı
Homofobi Puanı	$r=0,418; p<0,001$

r:Spearman korelasyon katsayısı

Toplam homofobi puanı ile depresyon puanı arasında pozitif yönlü orta düzey anlamlı bir ilişki vardır ($r=0,418; p<0,001$). Homofobi puanı arttıkça depresyon puanı da artmaktadır.

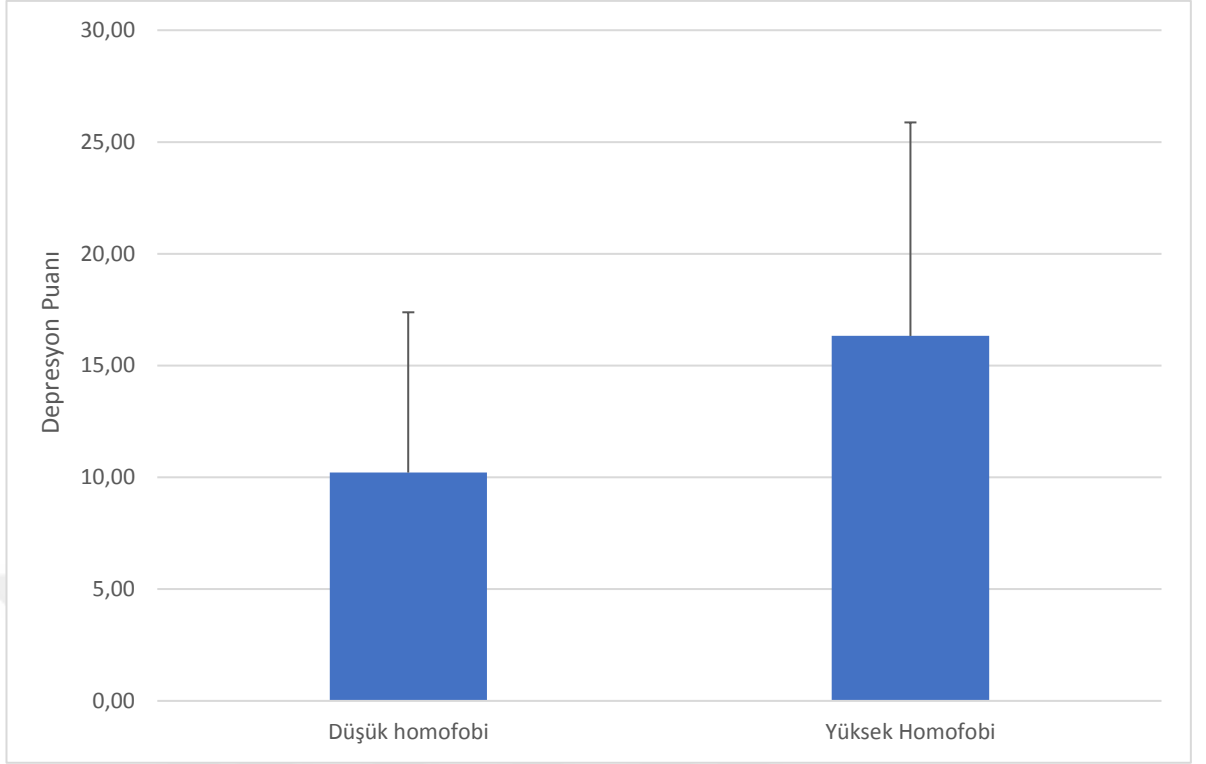
Şekil 3. Homofobi puanı ile depresyon puanına ait serpilme diyagramı

Tablo 5. Homofobi düzeylerine göre depresyon puanlarının karşılaştırılması

	Ortalama ± Standart Sapma	Test istatistiği	p
Düşük (n=33)	10,21 ± 7,17	t=-2,998	0,004
Yüksek (n=37)	16,32 v 9,55		

t:Bağımsız örnekler t test istatistiği

Düşük homofobi düzeyine sahip toplam 33 bireyde ortalama depresyon puanı 10,21 iken yüksek homofobi düzeyine sahip toplam 37 bireyde ortalama depresyon puanı 16,32 olarak elde edilmiştir. Düşük ve yüksek homofobi düzeylerine göre ortalama depresyon değerleri arasında fark vardır (p=0,004). Homofobi düzeyi yüksek olanlarda ortalama depresyon değeri daha yüksektir.

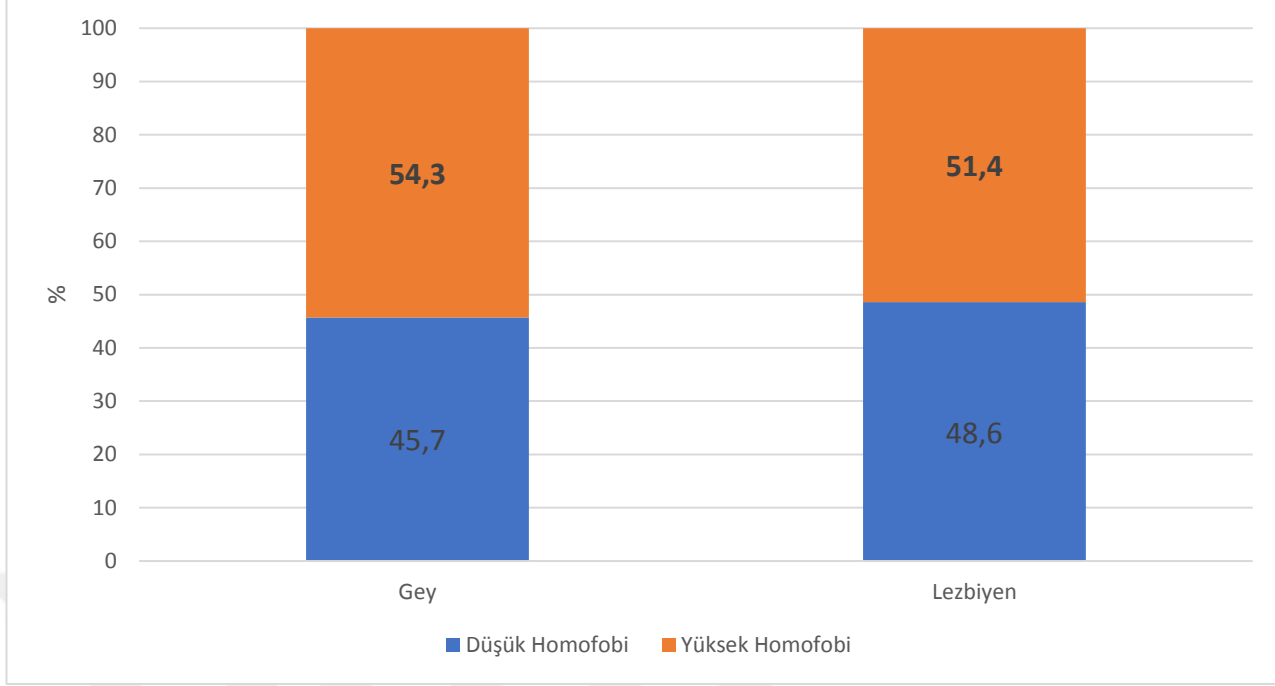
Şekil 4. Homofobi düzeylerine göre depresyon puanlarının ortalama ve standart sapma grafiği

Tablo 6. Gey veya lezbiyen olmak ile homofobi düzeyleri arasındaki ilişki

	Gey	Lezbiyen	Test istatistiği	p
Düşük Homofobi	16 (45,7)	17 (48,6)	$\chi^2=0,057$	0,811
Yüksek Homofobi	19 (54,3)	18 (51,4)		

χ^2 : Kikare test istatistiği

Toplam 35 gey birey içerisinde yüksek homofobiye sahip olanların oranı %54,3 iken, lezbiyen 35 birey içerisinde yüksek homofobiye sahip olanların oranı %51,4 olarak elde edilmiştir. Homofobi düzeyi cinsel yönelime bağlı değildir ($p=0,811$).

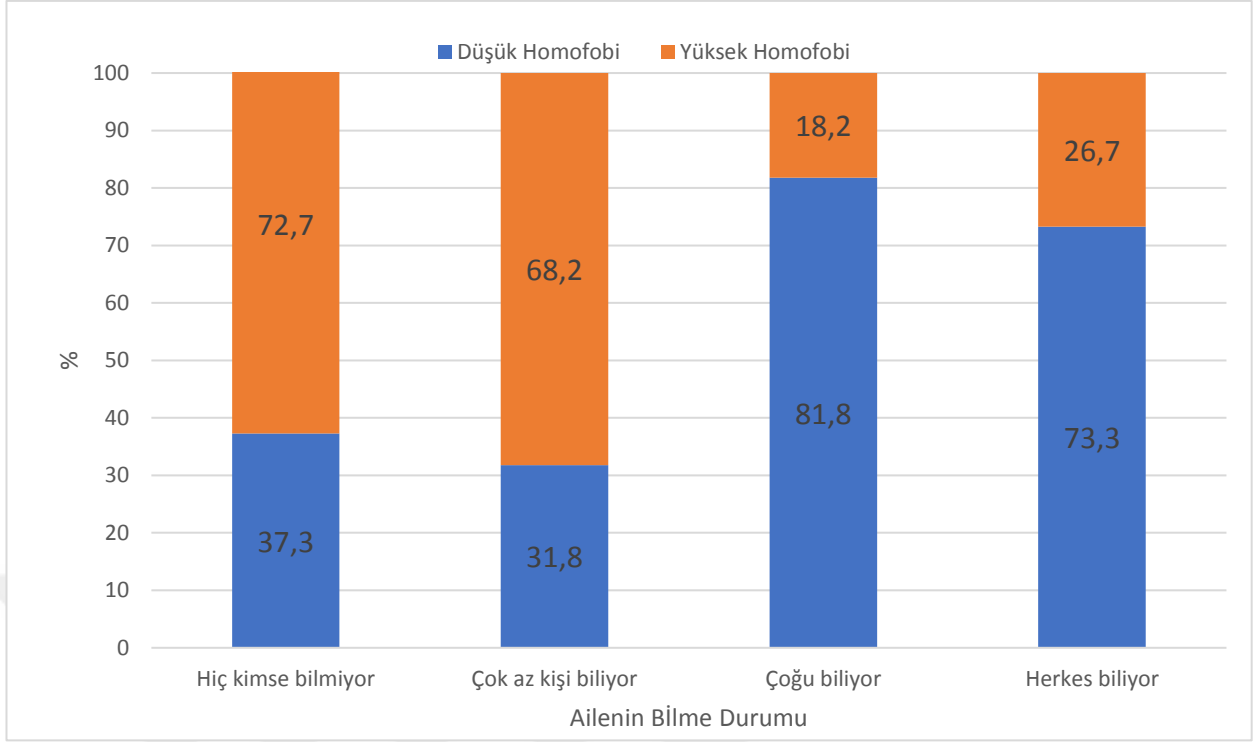
Şekil 5. Gey veya lezbiyen olmaya göre homofobi düzeylerinin dağılımı

Tablo 7. Aileye açılma ile homofobi düzeyleri arasındaki ilişki

	Düşük Homofobi	Yüksek Homofobi	Test istatistiği	p
Hiç kimse bilmiyor	6 (27,3)	16 (72,7)	$\chi^2 = 14,996$	0,002
Çok az kişi biliyor	7 (31,8)	15 (68,2)		
Çoğu biliyor	9 (81,8)	2 (18,2)		
Herkes biliyor	11 (73,3)	4 (26,7)		

χ^2 : Kikare test istatistiği

Homofobi düzeyi bireyin cinsel yönelimi hakkında aileye açılmasına bağlıdır ($p=0,002$). Ailede hiç kimse bilmiyor cevabını verenlerde yüksek homofobi oranı %72,7 iken çok az kişi biliyor diyenlerde bu oran %68,2, çoğu biliyor diyenlerde %18,2 ve herkes biliyor diyenlerde de %26,7 olarak elde edilmiştir. Ailede bilinirlik arttıkça homofobi düzeyinde düşüş gözlemlenmektedir.

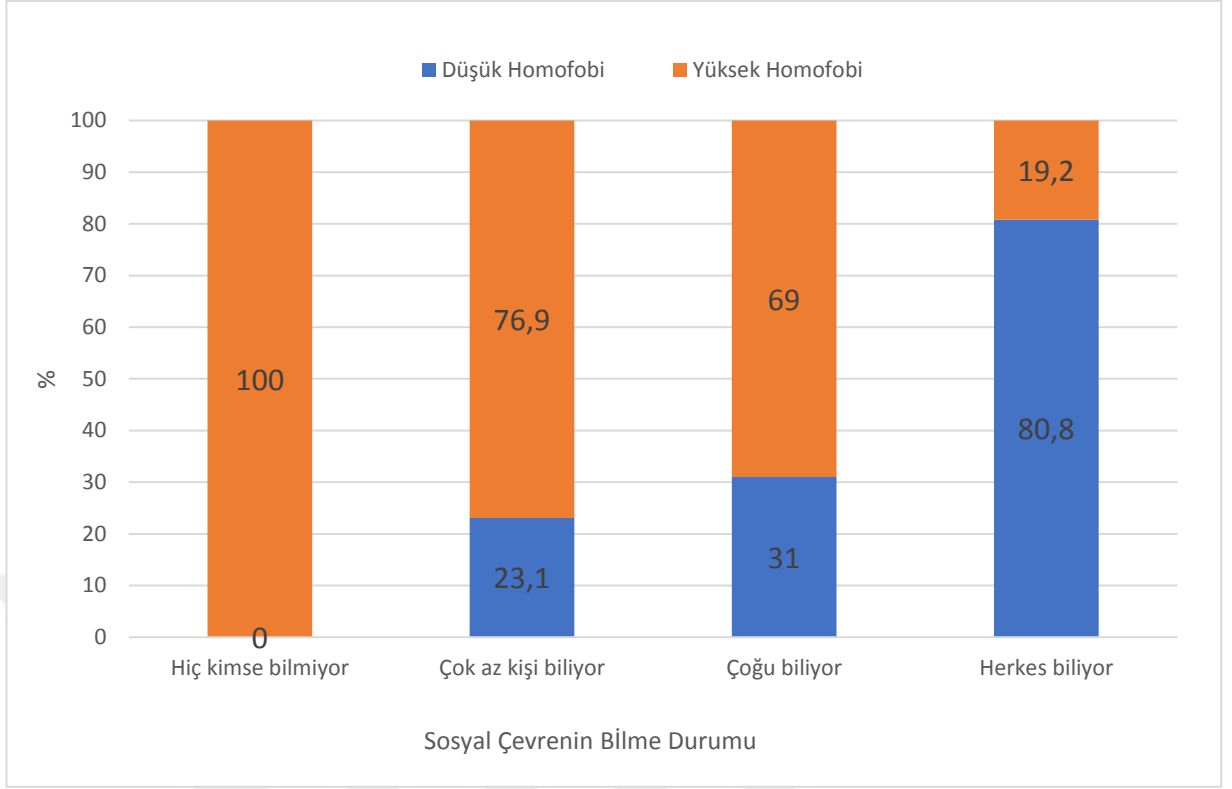
Şekil 6. Aileye açılma durumlarına göre homofobi düzeyleri

Tablo 8. Sosyal çevreye açılma ile homofobi düzeyleri arasındaki ilişki

	Düşük Homofobi	Yüksek Homofobi	Test istatistiği	p
Hiç kimse bilmiyor	---	2 (100)	$\chi^2 = 19,623$	<0,001
Çok az kişi biliyor	3 (23,1)	10 (76,9)		
Çoğu biliyor	9 (31)	20 (69)		
Herkes biliyor	21 (80,8)	5 (19,2)		

χ^2 : Kikare test istatistiği

Homofobi düzeyi eşcinsel bireyin sosyal çevreye açılmasına bağlıdır ($p < 0,001$). Sosyal çevrede hiç kimse bilmiyor cevabını verenlerde yüksek homofobi oranı %100 iken çok az kişi biliyor diyenlerde bu oran %76,9, çoğu biliyor diyenlerde %69 ve herkes biliyor diyenlerde de %19,2 olarak elde edilmiştir. Sosyal çevrede bilinirlik arttıkça homofobi düzeyinde düşüş gözlemlenmektedir.

Şekil 7. Sosyal çevreye açılma durumlarına göre homofobi düzeyleri

Tablo 9. Sosyal çevreye ve aileye açılma ile depresyon anksiyete ilişkisi

		Anksiyete	Depresyon
Sosyal Çevreye Açılma	Hiç kimse bilmiyor	25,5 ± 17,68	22 ± 5,66
	Çok az kişi biliyor	15,69 ± 12,61	19 ± 10,52
	Çoğu biliyor	14,79 ± 10,47	12,17 ± 7,88
	Herkes biliyor	11,19 ± 9,23	11,42 ± 8,44
	Test İstatistiği	F=1,555	F= 3,159
	p	0,209	0,050
Aileye Açılma	Hiç kimse bilmiyor	17,45 ± 12,75	17,55 ± 9,02a
	Çok az kişi biliyor	13,36 ± 9,83	13,50 ± 9,01ab
	Çoğu biliyor	10,73 ± 7,00	10,36 ± 7,81b
	Herkes biliyor	11,93 ± 10,56	9,60 ± 7,84b
	Test İstatistiği	F=1,330	F= 3,135
	p	0,272	0,031

a,b: Aynı harfe sahip aileye açılma düzeyleri arasında fark yoktur

Sosyal çevreye açılma düzeylerine göre ortalama anksiyete puanları arasında fark yoktur ($p=0,209$). Sosyal çevrede hiç kimse bilmiyor cevabını verenlerde ortalama değer 25,5 iken çok az kişi biliyor diyenlerde 15,69, çoğu biliyor diyenlerde 14,79 ve herkes biliyor diyenlerde 11,19 olarak elde edilmiştir. Benzer şekilde sosyal çevreye açılma durumlarına göre depresyon puanları arasında da fark yoktur ($p=0,050$).

Aileye açılma düzeylerine göre ortalama anksiyete puanları arasında fark yoktur ($p=0,272$). Ailemde hiç kimse bilmiyor cevabını verenlerde ortalama değer 17,45 iken çok az kişi biliyor diyenlerde 13,36, çoğu biliyor diyenlerde 10,73 ve herkes biliyor diyenlerde 11,93 olarak elde edilmiştir. Aileye açılma durumlarına göre depresyon puanları arasında ise fark vardır ($p=0,031$). Ailemde hiç kimse bilmiyor cevabını verenlerde ortalama değer 17,55 iken çok az kişi biliyor diyenlerde 13,50, çoğu biliyor diyenlerde 10,36 ve herkes biliyor diyenlerde 9,6 olarak elde edilmiştir. Hiç kimse bilmiyor diyenlerin ortalama depresyon puanları çoğu biliyor ve herkes biliyor cevabını verenlerin depresyon puanına göre daha yüksektir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

Bu araştırmanın temel amacı gey ve lezbiyen bireylerde içselleştirilmiş homofobi ve açılım süreciyle ilişkisinin değerlendirilmesidir. Ayrıca bu amaç çerçevesinde eşcinsel bireylerin içselleştirilmiş homofobi durumu ile anksiyete arasındaki ilişki, içselleştirilmiş homofobi durumu ile depresyon arasındaki ilişki, gey ve lezbiyen bireylerde içselleştirilmiş homofobi farkı, ailesine açılmış eşcinsel bireylerde içselleştirilmiş homofobi düzeyi, sosyal çevresine açılmış eşcinsel bireylerde içselleştirilmiş homofobi düzeyi ve aynı zamanda sosyal çevresine veya ailesine açılmış bireylerde anksiyete ve depresyon durumlarının araştırılması amaçlanmıştır. Eşcinsellik yaşadığımız toplum gibi heteroseksist toplumlarda olumsuz tepkilerle karşılanan bir durum olabilmektedir. Homoseksüel yönelim uzun yıllardır var olmaktadır ve günümüzde gelişmiş ülkelerde cinselliğin bir çeşidi olarak algılanmaya başlanmıştır ülkemizde de bu konunun doğru kaynaklarca bilimsel verilere dayalı olarak konuşulması, insanların eşcinsellik hakkında bilgi düzeyinin artırılması ,eşcinsellik hakkında yanlış bilgilerin düzeltilmesi hem toplumda var olan homofobi, hem toplum etkisi altında kalan eşcinsel bireyin yaşadığı içselleştirilmiş homofobi, dolayısıyla açılma süreci ve ailelerin eşcinsel birey ve açılma süreci hakkında doğru bilgilere ulaşabilmesi açısından önem arz ettiği düşünülmektedir. Bunların yanında sosyodemografik veriler ışığında elde edilen sonuçlarda da kişiler hakkında eşcinselliğe bakış açıları, hayatlarına etkisi, açılma oranlarının nasıl seyrettiği incelenmiştir. Araştırmanın bu bölümünde çalışmanın temel hedefine ulaşmak üzere cevapları aranan araştırma sorularına uygun olarak gerçekleştirilen analizlerden elde edilen bulgular, ilgili yazın çerçevesinde tartışılmaktadır.

Araştırmada İçselleştirilmiş homofobiye sahip bireylerde anksiyetenin nasıl değiştiği araştırılmış ve şu sonuç elde edilmiştir; anksiyete puanı ile homofobi puanı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Yani eşcinsel bireyde homofobi arttıkça anksiyete de artmaktadır. Bu sonuç daha önce yapılmış araştırmalarla paralellik göstermektedir. Williamson (2000) içselleştirilmiş homofobinin kişide anksiyeteye neden olabileceğini belirtmektedir. Kişinin toplumun homofobik bakış açısını içselleştirmesi fakat kendi içinde homoseksüel olduğunun bilincinde olması bireyde sıkışmışlık hissi

yaratabilmekte aynı zamanda ne yapacağını bilememek yani kendi cinsel yönelimi ve homofobi arasında kalmak kişide psikolojik olarak anksiyeteyi doğurabilmektedir.

Aynı şekilde araştırmada içselleştirilmiş homofobi ile depresyon arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin bulgulanmıştır. Yine toplumun eşcinsellik hakkında sahip olduğu yanlış ve çarpıtılmış bilgiler sonucu homofobik tutumlar sergilemesi ve kişinin toplum tutumlarını içselleştirmesi fakat sahip olduğu cinsel yönelim ile bu durumun çatışmasına dayalı depresyon yaşantıladığı düşünülmektedir. Bu sonuç daha önceki çalışmalarla tutarlılık göstermektedir. Herk ve Garnets (2007) içselleştirilmiş homofobi sonucu kişinin kendine duyduğu saygı ve güvende azalma olabileceği ve depresyon yaşantılayabileceğini belirtmektedir. Aynı zamanda kişinin heteroseksüelliğin norm sayıldığı bir toplumda büyümesi, toplum içinde ve eğitim hayatında eşcinsellikten hastalık, anormallik olarak söz edilmesi kişiyi bilinç dışı seviyesinde heteroseksüelliğe entegre olmaya itebilmekte bu durumda eşcinsel birey için depresyon ve anksiyeteye zemin hazırlayabilmektedir. Kişi toplumun norm kabul ettiği heteroseksüellik dışında bir yönelime sahip olduğunu fark edince kendini suçlayıp eşcinselliğini reddetme, homofobi geliştirme, karşı cinse ilgi duyma girişimlerine kalkışabilmektedir sonucu başarısızlıkla sonuçlanan bu girişimde kişiyi depresyona sürükleyebilmektedir. Bazı bireylerin ataerkil toplum içinde kendi cinsel yönelimiyle barışamaması da bireyin eşcinselliğe karşı homofobi geliştirmesine ve depresyon,anksiyeteye neden olarak düşünülebilmektedir.

İçselleştirilmiş homofobi düzeyinin eşcinsel birey için, gey veya lezbiyen olmasına bağlı olarak değişmediği bulgulanmıştır. Bunda gey ve lezbiyen bireyin aynı heteroseksist toplumu paylaşması, aynı normlara maruz kalması, Türkiyede 'de diğer çoğu kültürde olduğu gibi homoseksüelliğin kötü, ahlaksız, sapkın, anormal bir şey olarak algılanması ve kişilere bu şekilde kadın veya erkek fark etmeksizin yansımaları yatabilmektedir. Kişi cinsiyetinden bağımsız olarak bu normlara bağlı olarak büyümekte ve içselleştirilmiş homofobi geliştirebilmektedir.

Ailesine cinsel yönelimini açıklayan eşcinsel bireylerde homofobi oranında düşüş bulgulanmıştır. Eşcinsel bireyin çevresine cinsel yönelimini açıklama sürecindeki en önemli engelin toplumun barındırdığı homofobik ve heteroseksist tutumlar olduğu bulgulanmaktadır. Bireyin ailesi ve çevresinin eşcinselliğe karşı olumsuz bakış açısı eşcinsel bireyin cinsel yönelimini fark etme ve kabul etme sürecini olumsuz etkilediği gözlenmektedir (Kabacaoğlu, 2015). Bireylerin başkaları tarafından kabul edilme ihtiyacı

vardır ve birey başkaları tarafından kabul edildiği zaman kendini kabul etme süreci basitleşmektedir (Fey, 1955; McIntyre, 1952; Omwake, 1954). Eşcinsel birey ailesine açılması sonucu aradaki gizliliği, dolayısıyla ilişkiler arası yaşanmış problemleri ailesinin gözünde anlamlandırabilme fırsatı kazanmış olabilmektedir. Aile tarafından eşcinsel kimliğiyle kabul gören bireyde bilinmezliğin, yalanların ortadan kalkması ile birlikte ruhsal açıdan rahatlama görülebilmektedir. Kişinin kendini kabulü ve anlamlandırmasıyla birlikte, içinde diğer eşcinsel bireylere karşı yaşadığı çarpıtılmış inanç ve normları sorgulama ve anlamlandırma fırsatı yaratabilmesi dolayısı ile içselleştirilmiş homofobisinde azalma olması beklenir olmaktadır. Aynı zamanda eşcinsel bireyin ailesinin cinsel yönelimine karşı verdiği kabul edici, ötekileştirmeyen ve baskı oluşturmeyen tutumun eşcinsel bireyin kendine duyduğu güveni arttırdığı ve diğer kişilere karşı daha kolay açılabilir hale getirdiği bulunmuştur (Savin-Williams, 2003). Fakat ‘‘çoğu biliyor’’a göre, ‘‘herkes’’ biliyor da görülen içselleştirilmiş homofobideki artış kişinin çoğu kişi bildiğinde açıldığı kişileri verecekleri tepkiye göre seçmesi ve olumsuz geri dönüşler almamış olabileceği, herkesin bilmesi halinde ise homofobik tepkilere daha fazla maruz kalabileceği ihtimalinden kaynaklanabilmektedir.

Araştırmada sosyal çevresine açılmış bireylerde içselleştirilmiş homofobinin azalacağı sonucu elde edilmiştir. Cass’a (1979) göre açılma kişinin özel hayatındaki kimliği ve sosyal hayatındaki kimliğinin aynı olabilmesine olanak tanımaktadır bu durum kişinin psikolojisini olumlu yönde etkilemektedir. Sosyal çevreye açılma artık kişinin kendi cinsel yönelimi ile var olmasını sağlayabilmektedir, kişiler arası iletişimi de pozitif yönde etkileyen bu süreç kişinin kimliğini tam anlamıyla kabullenebilmesine olanak sağlamaktadır. Kendi kimliğini kabullenen ve çevreden gizlemeyen bireyin diğer eşcinsel bireyleri anlamlandırma sürecini de sağlıklı şekilde yaşayabileceği düşünülmektedir. Çevrenin heteroseksist yaklaşımını göze alarak cinsel yönelimini açıklaması normlardan ve entegre olduğu heteroseksüel ilişki normaldir anlayışından çıkmasına dolayısıyla içselleştirilmiş homofobisinde de azalmaya neden olabileceği düşünülmektedir. Ötekileştirme davranışı sergileme, kişinin cinsel yönelimini ifade etmesini destekleyen bir çevre içinde kişinin açılmasının, yaptığı kötü şey olduğunu ve utanılması gereken şey olduğunu düşünmesinin önüne geçtiğini böylece kişinin psikolojik durumunu koruyabildiğini ve cinsel yönelimini gizleyen kişilere göre psikolojik olarak daha sağlıklı olduğunu yapılan çalışmalar ortaya koymaktadır (Bybee ve ark., 2009).

Araştırma sonucunda sosyal çevreye açılma düzeylerine göre ortalama anksiyete puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Aileye açılma düzeylerine göre ortalama anksiyete puanları arasında da fark yoktur. Benzer şekilde sosyal çevreye açılma durumlarına göre depresyon puanları arasında da anlamlı bir fark elde edilememiştir. Bu bulgular bazı literatür bulgularıyla paralellik göstermemektedir. Lewis ve arkadaşları (2009) Homoseksüel bireyin açılma sürecinin psikolojisini pozitif yönde etkilediğini ortaya koymuştur. Oysa bizim çalışmamızda sosyal çevresine açılan bireyde depresyon ve anksiyete oranlarında, ailesine açılan bireyde anksiyete oranında bir azalma bulgulanmamıştır. Bunda bireyin topluma ve ailesine açıldıktan sonra açıldığı kişilerin hepsinin olumlu bir şekilde geri dönüş yapmaması, nefret söylemlerine ve homofobik tutumlara maruz kalmış olabileceği veya beklediği şekilde destek görmemesi etkeni düşünülebilmektedir. Böylece eşcinsel bireyin içinde bulunduğu psikolojik süreci aynı şekilde devam ettirebildiği düşünülmektedir. Corrigan ve Matthews (2003) açılma sürecinin bireyin yaşadığı birçok psikolojik, kişiler arası probleme pozitif yönde katkı sağlayabileceği gibi çevre tarafından nefret söylemlerine maruz kalma, ötekileştirme, damgalanma gibi negatif yönde ihtimallerde içerebileceğini belirtmektedir. Safren ve Heimberg (1999) ise eşcinsel bireylerin toplumda karşılaştıkları olumsuz tutumlar karşısında cinsel yönelimlerini ailelerine, arkadaş çevresine, iş arkadaşlarına açıklasınlar veya açıklamasınlar içlerinde umutsuzluk hissi, intihara eğilimli olma durumu, depresyon gibi psikolojik bazı sorunlar yaşayabileceğini söylemektedir. Ailesine açılan bireylerde olumsuz geri bildirim alınması halinde sosyal ve ekonomik desteğin kesilebileceği düşüncesi anksiyetenin devam etmesine neden olarak düşünülebilmektedir. Yapılan bir araştırmada eşcinsel bireylerin açılma süreçlerindeki yaşadıkları olumsuz yaşantıların gelecekte kaygı ve korku olarak var olmaya devam ettiği söylenmektedir (Kabacaoğlu, 2015).

Aileye açılma durumlarına göre depresyon puanları arasında ise anlamlı bir fark bulgulanmıştır. Hiç kimse bilmiyor diyenlerin ortalama depresyon puanları çoğu biliyor ve herkes biliyor cevabını verenlerin depresyon puanlarından daha yüksektir. Bunda ailesine açılan bireyin açıldığı birey sayısı arttıkça, olumlu ya da olumsuz geri bildirim olsa dahi artık kendi cinsel yönelimi ile var olabilmesi, bir şey saklama ihtiyacı duymayacak olduğunu düşünmesi veya yalan söyleme ihtiyacı duymayacak olduğunu

düşünmesi, bunların toplamında kendine duyduğu saygıda artış olabileceği ve depresyon oranını azaltabileceği düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

- Eşcinsel bireyde içselleştirilmiş homofobi ile anksiyete arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
- Eşcinsel bireyde içselleştirilmiş homofobi ile depresyon arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
- İçselleştirilmiş homofobi ile gey veya lezbiyen olmak arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir.
- Aileye açılma ile içselleştirilmiş homofobi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ailesine açılan eşcinsel bireyde içselleştirilmiş homofobinin azaldığı görülmüştür.
- Sosyal çevreye açılma ile içselleştirilmiş homofobi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sosyal çevresine açılan eşcinsel bireyde içselleştirilmiş homofobinin azaldığı görülmüştür.
- Sosyal çevreye açılma ile anksiyete arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.
- Sosyal çevreye açılma ile depresyon arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.
- Aileye açılma ile depresyon arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ailesine açılan eşcinsel bireylerde kişi sayısı arttıkça depresyonun azaldığı görülmüştür.
- Aileye açılma ile anksiyete arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Araştırma açılım süreci ile içselleştirilmiş homofobi arasında ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Bu anlamda eşcinsel bireyler ile sosyal temasın ve sosyal destekte bulunmanın yanlış inanışları azaltacağı düşünülmektedir.

Birçok konuda olduğu gibi cinsel yönelim konusunda da eğitime ve bilinçlendirilmeye gereksinim olduğu bilinmelidir. Bu eğitim alanda eşcinsel bireyler ile teması olmuş ve kapsamlı araştırmalar yapmış kişilerce topluma ve eşcinsel bireylere verilmelidir. Toplumun birçok alanında sadece cinsel yönelimleri nedeniyle olumsuz tutumlarla karşılaşan eşcinsel bireyler hala toplumda birçok sıkıntının öznesi konumunda yer almaktadır.

Her eşcinsel aids hastalığına sahiptir, eşcinsellik heyecan arayışıdır, eşcinsellik düzeltilebilir ve düzeltilmesi gereken sonradan öğrenilmiş bir şeydir, tamamen kişinin tercihidir ve kişi isterse değiştirebilir gibi yanlış bilgilenmeleri düzelterek şekilde eğitimler verilebilir, sosyal medya aracılığıyla programlar yapılabilir.

Araştırma süresince eşcinsel bireyler ile onların gözünden yürütülen içselleştirilmiş homofobi, açılma gibi konuların yetersiz olduğu görülmüştür. Bu anlamda yapılan çalışmaların yaygınlaşmasını ve bu durum ile ilgili farkındalık sağlanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Eşcinsel bireyin ailesine de doğru bilgilendirmelerin yapılması ve eğitimler verilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu eğitimlerin sağlık sektörü ve hukuk alanlarında çalışanlara öncelikli olarak verilmesinin fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Kişilerin sadece cinsel yönelimden ibaret olmadığı her insanın yaşamaya, hakka ve adalete, eşit şartlara sahip olmaya hakkı olduğu unutulmamalıdır.

Bu araştırmanın psikoloji alanında hizmet veren kişilerin konuya ilgisinin artmasını sağlayacağı umut edilmektedir.

Alanda yapılacak benzer çalışmaların gerek eşcinsel bireylere gerek alanın kendisine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acımiş, M. N., Ergin, A., & Bostancı, M. (2004). Türkyazılı basınında yer alan eşcinsellikle ilgili haberlerin değerlendirilmesi. CETAD, Cinsel Sağlık Tedavi Araştırma Derneği Kongresi, 24-26 Mayıs 2004, İstanbul.
- Aguero, J. E., Bloch, L., & Byrne, D. (1984). The relationships among sexual beliefs, attitudes, experience and homophobia. *Journal of Homosexuality*, 10, 95-107.
- Akdas-Mitrani, A.T. (2008). Escinsellere yönelik olumsuz tutumlar: Meslek grupları ve ilişkili özellikler. *Adli Bilimler Dergisi*, 7 (24), 23-30.
- Alden H L, Parker K F. Gender Role Ideology, Homophobia and Hate Crime: Linking Attitudes to Macro-Level Anti-Gay and Lesbian Hate Crimes. *Deviant Behavior*. (2005). Vol.26 (4), p 321-343.
- Alkan, E. (2014). Farklı Cinsel Yönelime Sahip Bireylerin Yaşam Doyumu, Stresle Başa Çıkma Stratejileri ve Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Allen, D. J., & Oleson, T. (1999). Shame and internalized homophobia in gay men. *Journal of Homosexuality*, 37 (3), 33-43.
- Altemeyer, B., & Hunsberger, B. (1992). Authoritarianism, religious fundamentalism, quest, and prejudice. *The International Journal for the Psychology of Religion*, 2(2), 113-133.
- Amanat, Ç. (2011). *Erkek Homoseksüel ve Heteroseksüellerde Depresyon ve Suçluluk Utanç Düzeyinin Cinsiyet Rolüne Göre Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Amerikan Psikoloji Derneği (American Psychological Association) (2009). *Report of the American Psychological Association Task Force on Appropriate Therapeutic Responses to Sexual Orientation*.
- Anderson, L. R., & Randlet, L. (1993). Self-Monitoring and Life Satisfaction of Individuals with Traditional and Nontraditional Sexual Orientations. *Basic and Applied Social Psychology* 14(3), 345-361.
- Anderssen, N. (2002). Does contact with lesbians and gays lead to friendlier attitudes? A two year longitudinal study. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 12, 124-136.

- Aydın, O. (2007), *Hayatın Renkleri Projesi / Hukuk ve Ayrımcılık Raporu*, Ankara: KAOS GL Yayını.
- Bagley, C., & Tremblay, P. (1997). Suicidal behaviors in homosexual and bisexual males. *Crisis*, 18 (1), 24 -34.
- Bagley, C. ve Tremblay, P. (2000). Elevated rates of suicidal behavior in gay, lesbian, and bisexual youth. *Crisis: The Journal of Crisis Intervention and Suicide Prevention*, 21(3), 111.
- Baird, V. (2001). *Cinsel çeşitlilik: Yönelimler, politikalar, haklar ve ihlaller* (Çev. H. Doğan). İstanbul: Metis.
- Black, K. N., & Stevenson, M. R. (1984). The relationship of self-reported sex-role characteristics and attitudes toward homosexuality. *Journal of Homosexuality*, 10, 83-93.
- Brannon, L. (2002). *Gender: Psychological perspectives*. (3. edition). Boston: Allyn and Bacon.
- Budak, S. (2003). *Psikoloji sözlüğü* (ikinci basım). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Burn, S.M. (2000). Heterosexuals' use of 'fag' and 'queer' to deride one another: A contributor to heterosexism and stigma. *Journal of Homosexuality*, 40(2), 1-11.
- Bybee, J. A., Sullivan, E. L., Zielonka, E. ve Moes, E. (2009). Are gay men in worse mental health than heterosexual men? The role of age, shame and guilt, and coming-out. *Journal of Adult Development*, 16(3), 144-154.
- Cabaj, R. P. (1988). Homosexuality and neurosis: Considerations for psychotherapy. *Journal of Homosexuality*, 15(1-2), 13-23.
- Cass, V. C. (1979). Homosexual identity formation: A theoretical model. *Journal of Homosexuality*, 4(3), 219-235.
- Coleman, E. (1982). Developmental stages of the coming out process. *Journal of Homosexuality*, 7(2-3), 31-43.
- Corrigan, P. ve Matthews, A. (2003). Stigma and disclosure: Implications for coming out of the closet. *Journal of Mental Health*, 12(3), 235-248.
- Çabuk, F. D. (2010). *Tıp öğrencileri ve hekimlerin eşcinsellik hakkındaki tutumları ve gey ve lezbiyenlerin sağlık hizmeti deneyimleri*. Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi. Gazi Üniversitesi.

- Çağlar Doğan, Dernekten Açlık Grevine ve Buluşmalara 25 Yıl, Bianet, <http://bianet.org/bianet/print/30182-dernekten-aclik-grevine-ve-bulusmalara-25-yil> (erişim: 04.03.2017).
- Çekirge, P. (1999). *Psikososyal açıdan eşcinsellik. Yalnızlık adasının erkekleri*. İstanbul: Arma eğitim gereçleri yayıncılık.
- Çırakoğlu, O.C. (2006). Perception of homosexuality among Turkish University students: The role of labels, gender, and prior contact. *The Journal of Social Psychology*, 146(3), 293-305
- Çifiliz, G. (2009). Yetişkin Bağlanma Stilleri, Keşfetme Yönelimi ve Deneyime Açıklık Kişilik Özelliği ile Eşcinselliğe İlişkin Tutumlar Arasındaki İlişkiler. *Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çolak, O. (2009). Eşcinsellere yönelik nefret suçları ve toplumun bu suçlar kapsamında faile ve mağdura yönelik tutumları. Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Deaux, K. (1984). From individual differences to social categories: Analysis of a decades' research on gender. *American Psychologist*, 39(2), 105-116.
- Deaux, K. ve Lewis, L. L. (1984). Structure of gender stereotypes: Interrelationships among components and gender label. *Journal of Personality and Social Psychology*, 46 (5), 991-1004.
- Domínguez-Fuentes, J., Hombrados-Mendieta, M., & García-Leiva, P. (2012). Social Support and Life Satisfaction among Gay Men in Spain. *Journal of Homosexuality*, 59(2), 241-255.
- Dökmen, Z.Y. (2004). *Toplumsal cinsiyet*. İstanbul: Sistem yayıncılık. Duberman, M. B., Vicinus, M. J. ve Chauncey, G. (Ed.) (2001). *Tarihten gizlenenler: Gey ve lezbiyen tarihine yeni bir bakış*. İstanbul: Phoenix.
- Eser, M. (2008). *Ana Babaların Cinsel Kimlik Gelişimiyle İlgili Tutumlarının Çocuğun Cinsel kimlik Kazanmasına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Eskin, M. (2005). Cinsel yönelim. A. Cevizci içinde, *Felsefe Ansiklopedisi* (Cilt 3). Ankara: Babil Yayıncılık.
- Espitia, M. (2007). Coming-out among gay latino men: The effects of catholicism and traditional culture. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. California State University.
- Fennessey, A. (1975). An exploration of the domain of attitudes toward homosexuality. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Columbia University.

- Fergusson, D. M., Horwood, L. J. ve Beautrais, A. L. (1999). Is sexual orientation related to mental health problems and suicidality in young people? *Archives of General Psychiatry*, 56(10), 876-880.
- Fey, W. F. (1955). Acceptance by others and its relation to acceptance of self and others: a reevaluation. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 50(2), 274-276.
- Ficarrotto, T. J. (1990). Racism, sexism, and erotophobia: Attitudes of heterosexuals toward homosexuals. *Journal of Homosexuality*, 19(1), 111-116.
- Foucault, M. (1988). *Cinselliğin tarihi* (Çev. H. U. Tanrıöver). İstanbul: AFA Yayınları.
- Franklin K. (2000). Antigay Behaviors Among Young Adults: Prevalence, Patterns and Motivators In A Noncriminal Population. *Journal Of Interpersonel Violence*. Vol. 15(4), p 339-362.
- Frankowski, B. L., Kaplan, D. W., Diaz, A., Feinstein, R. A., Fisher, M. M., Klein, J. D. ve Yancy, W. S. (2004). Sexual orientation and adolescents. *Pediatrics*, 113(6), 1827-1832.
- Franzoi, S.L. (2003). *Social psychology* (third edition). New York: McGraw Hill.
- Gentry, C.S. (1987). Social distance regarding male and female homosexuals. *Journal of Social Psychology*, 127, 199-208.
- Göregenli, M., (1965). Ayrımcılığın Şiddeti: Nefret Suçları. Uluslararası Homofobi Karşıtı Buluşma, Anti-Homofobi Kitabı, Kaos GL Yayınları, Ankara, s. 49-55
- Göregenli, M. (2006). Gruplararası ilişki ideolojisi olarak homofobi. Kaos GL, Geylerin ve lezbiyenlerin sorunları ve toplumsal barış için çözüm arayışları içinde (142-148). Ankara: Kaos GL Kitapları.
- Göregenli, M. (2011). Heteroseksizm, homofobi ve nefret suçları: Sosyal psikolojik yaklaşım. *Cogito*, 65-66, 353-365.
- Göregenli, M. ve Karakuş, P. (2011). Türkiye'deki LGBT bireylerin günlük yaşamlarında maruz kaldığı heteroseksist ayrımcı tutum ve uygulamalar. Kaos GL, Antihomofobi kitabı 3: Uluslararası homofobi karşıtı buluşma içinde (s. 52-75). Ankara: Kaos GL.
- Griensven F, Kilmarx PH, Jeeyapant S, Manopaiboon C, Korattana S, Jenkins RA, Uthavivoravit W, Limpakarnjanarat K, Mastro TD. The prevalence of bisexual and homosexual orientation and related health risks among adolescents in Northern Thailand. *Archives of Sexual Behavior* 2004;33 (2):137-147.

- Güney, N., Kargı, E. ve Çorbacı-Oruç, A. (2004). Üniversite öğrencilerinin eşcinsellik konusundaki görüşlerinin incelenmesi. 20 Mart 2008, <http://www.hatam.hacettepe.edu.tr/74/>.
- Hakan Yılmaz, “Türkiye’de 'Biz’lik, 'Öteki’lik, Ötekileştirme ve Ayrımcılık: Kamuoyundaki Algılar ve Eğilimler”, AçıkToplumVakfı ve Boğaziçi Üniversitesi, Haziran 2010, www.hakanyilmaz.info ve http://dosyalar.hurriyet.com.tr/haber_resim/Otekilestirme-Sunus.pptx (erişim: 04.06.2017)
- Hanley-Hackenbruck, P. (1988). Psychotherapy and the "coming out" process. *Journal of Gay & Lesbian Psychotherapy*, 1(1), 21-40.
- Hansen, G.L. Measuring prejudice against homosexuality among college students: A new scale. *The Journal of Social Psychology*, 1982, 117, p.233-236.
- Harder, D. W. , & Lewis, S. J. (1987). The assessment of shame and guilt. In J. N. Butcher & C. D. Spielberg (Eds.), *Advances in personality assessment* (Vol.6,pp.89–114). Hillsdale NJ: Erlbaum.
- Henley N.M., Miller M.D., Beazley J.A., Nguyen D.N., Kaminsky D. ve Sanders R. (2002) Frequency and specificity of referents to violence in news reports of anti-gay attacks. *Discourse and Society*, Vol. 13(1), No. 75-104.
- Hensley, N. M., & Pincus, F. (1978). Interrelationship of sexist, racist, and anti-homosexual attitudes. *Psychological Reports*, 7, 119-137.
- Herek, G. M. (1988). Heterosexual’s attitudes toward lesbians and gay men: Correlates and gender differences. *Journal of Sex Research*, 25, 451-477.
- Herek, G. M. (1984). Beyond “homophobia”: A social psychological perspective on attitudes toward gay and lesbian populations. *Journal of Homosexuality*, 10, 1-21.
- Herek, G. M. (1988). Heterosexual’s attitudes toward lesbians and gay men: Correlates and gender differences. *Journal of Sex Research*, 25, 451-477.
- Herek, G. M. (1990). The context of anti-gay violence notes on cultural and psychological heterosexism. *Journal of Interpersonal Violence*, 5(3), 316-333.
- Herek, G. M. ve Glunt, E. K. (1993). Interpersonal contact and heterosexuals’ attitudes toward gay men: Results from a national survey. *The Journal of Sex Research*, 30(3), 239-244
- Herek, G. M. (1995). Psychology heterosexism in the United States. A. R. D’Augelli ve C. J. Patterson, (Ed.). *Lesbian, gay, and bisexual identities over the lifespan: Psychological perspectives içinde* (321-340). NY:Oxford University Press.

- Herek GM., Gillis J.R.ve Cogan, J.C. (1999). Psychological sequelae of hate Crime victimization among lesbian, gay and bisexual adults. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 67: 945-951.
- Herek, G. M. (2000). Sexual prejudice and gender: Do heterosexuals' attitudes toward lesbians and gay men differ? *Journal of Social Issues*, 56 (2), 251-266.
- Herek, G. M. (2004). Beyond "homophobia": Thinking about sexual prejudice and stigma in the twenty-first century. *Sexuality Research & Social Policy*, 1(2), 6-24.
- Herek G M, Garnets L D. Sexual Orientation and Mental Health. *Annual Review of Clinical Psychology*. (2007). Vol. 3, p 353-375
- Horowitz, S. M., Weis, D. L., & Laflin, M. T. (2001). Differences Between Sexual Orientation Behavior Groups and Social Background, Quality of Life, and Health Behaviors. *The Journal of Sex Research*, 38(3), 205-218.
- Iwasaki, Y., & Ristock, J. L. (2007). The Nature of Stress Experienced by Lesbians and Gay Men. *Anxiety, Stress, & Coping*, 3(20), 299-319.
- Johnston, L. B. ve Jenkins, D. (2003). Coming out in mid-adulthood: Building a new identity. *Journal of Gay & Lesbian Social Services*, 16(2), 19-42.
- Kabacaoğlu, G. (2015). *Gey ve Lezbiyenlerde Açılma Süreci: Nitel Bir Çalışma*. Yüksel Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaos GL Dergisi (2003,Şubat-Mart). Bu kültürde eşcinsel olmak, Ankara.
- Kaos GL, (2008). LGBTT Bireylerin İnsan Hakları Raporu. (Erişim: 15.05.2017) <http://www.multeci.org.tr/wp-content/uploads/2016/10/2008-Lgbt-Bireylerin-Insan-Haklari-Raporu.pdf>
- Kaos GL, Medyada Homofobiye Son, Ankara, Şubat 2010, s. 11-13.
- Kaos GL (2013). 2013 cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli insan hakları izleme raporu. (erişim tarihi: 14.07.2017) http://www.kaosglderneği.org/resim/yayin/dl/lgbt-insan-haklari-raporu-kaosgl_2013.pdf
- Kilmnick, D. (2006). Heterosexist attitudes: Changes following contact with an openly gay instructor. Yayınlanmamış Doktora Tezi, The City University of New York, New York.
- Kite, M. E. (1984). Sex differences in attitudes toward homosexuals: A meta-analytic review. *Journal of Homosexuality*, 10, 69-81.

- Kite, M. E., & Whitley, B. E. (1996). Sex differences in attitudes toward homosexual persons, behavior, and civil rights: A meta-analysis. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22, 336-353.
- Koch G E. Hate Violence and Victimization: The Experience and Perceived Impact on Gay Men. (2003). *Doktora Tezi*. California School of Professional Psychology, Alliant International University.
- Krulowitz, J. E., & Nash, J. E. (1980). Effects of sex role attitudes and similarity on men's rejection of male homosexuals. *Journal of Personality and Social Psychology*, 38, 67-74.
- Kuehnle K. ve Sullivan, A. Patterns of Anti-Gay Violence : An Analysis of incident characteristics and victim reporting. *Journal of Interpersonal Violence*, 2001; 16: 928-943.
- Kuyper, L., & Vanwesenbeeck, I. (2011). Examining Sexual Health Differences between Lesbian, Gay, Bisexual, and Heterosexual Adults: The Role of Sociodemographics, Sexual Behavior Characteristics, and Minority Stress. *Journal of Sex Research*, 48(2-3), 263-274.
- Larsen, K. S., Reed, M., & Hoffman, S. (1980). Attitudes of heterosexuals toward homosexuals: A Likert-type scale and construct validity. *Journal of Sex Research*, 16, 245-257.
- LeVay, S. (2010). *Gay, straight, and the reason why: The science of sexual orientation*. New York: Oxford University Press
- Lewis, R. J., Derlega, V. J., Griffin, J. L., & Krowinski, A. C. (2003). Stressors for Gay Men and Lesbians: Leisure Stress, Gay-related Stress, Stigma Consciousness, and Depressive Symptoms. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 22(6), 716-729.
- Lewis, R. J., Derlega, V. J., Brown, D., Rose, S., & Henson, J. M. (2009). Sexual Minority Stress, Depressive Symptoms, and Sexual Orientation Conflict: Focus on the Experiences of Bisexuals. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 28(8), 971-992.
- Lock, J., & Kleis, B. (1995). Origins of homophobia in males. *American Journal of Psychotherapy*, 52(4), 425-436
- Lock, J. ve Steiner, H. (1999). Gay, lesbian, and bisexual youth risks for emotional, physical, and social problems: Results from a community-based survey. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 38(3), 297-304.
- Lock, J., & Kleis, B. (1998). Origins of homophobia in males. *American Journal of Psychotherapy*, 52, 425-436.

Malyon, A. K. (1982). Psychotherapeutic implications of internalized homophobia in gay men. *Journal of Homosexuality*, 7(2-3), 59-69. McIntyre, C. J. (1952). Acceptance by others and its relation to acceptance of self and others. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 47(3), 624.

Meyer, I. H. (1995). Minority stress and mental health in gay men. *Journal of Health and Social Behavior*, 36(1), 38-56.

Meyer, I. H. (2003). Prejudice, social stress, and mental health in lesbian, gay, and bisexual populations: Conceptual issues and research evidence. *Psychological Bulletin*, 129, 674-697.

“Ne Yanlış Ne de Yalnızız” Eşcinsel ve Biseksüellerin Sorunları Alan Araştırması. *Lambdaistanbul LGBTT Dayanışma Derneği*. (2005). İstanbul.

Oldham, J. D., & Kasser, T. (1999). Attitude change in response to information that male homosexuality has a biological basis. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 25, 121-124.

Oliver and Hyde (1993). *Psychological Bulletin*, 117(1), 146-154.

Omwake, K. T. (1954). The relation between acceptance of self and acceptance of others shown by three personality inventories. *Journal of Consulting Psychology*, 18(6), 443

Oral, G. (1999). Adli Psikiyatri, Z. Soysal & C. Çakalır, (Ed.), *Adli tıp cilt III* içinde (s.1504-1510). İstanbul: İ.Ü. Basımevi.

Oswalt, S. B., & Wyatt, T. J. (2011). Sexual Orientation and Differences in Mental Health, Stress, and Academic Performance in a National Sample of U.S. College Students. *Journal of Homosexuality*, 58(9), 1255-1280.

Öner, A. (2013). Workplace discrimination against white collar lesbians and gays and their coping strategies: A case study from Ankara, Turkey. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Ömeroğlu E, Ulutaş İ. Çocuk ve ergen gelişimi. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları; 2007.

Özetle; Lambdaistanbul Ne yaptı? www.lambdaistanbul.org/s/hakkinda/ozetlelambdaistanbul-ne-yapti (erişim: 04.06.2017)

Öztrük, E. (1997). Kadın eşcinsellerde anksiyete ve depresyon düzeylerinin değerlendirilmesi. *33. Ulusal Psikiyatri Kongresi*.

- Parrott D J, Zeichner A, Hoover R. Sexual Prejudice and Anger Network Activation: Mediating Role of Negative Affect. *Aggressive Behavior*. (2006). Vol. 32, p 7-16.
- Parrott D J, Peterson J L. What Motivates Hate Crimes Based on Sexual Orientation? Mediating Affects of Anger on Antigay Aggression. *Aggressive Behavior*. (2008).Vol. 34, 306-318.
- Pickett, B. L. (2009). *Historical dictionary of homosexuality* (Vol. 96). Maryland:
- Psikur, J., & Degelman, D. (1992). Effect of reading a summary of research about biological bases of homosexual orientation on attitudes toward homosexuals. *Psychological Reports*, 71, 1219-1225.
- Quinn T. L. (2002) Sexual orientation and gender identity: an administrative approach to diversity. *Child Welfare*, Vol.
- Reiter, L. (1989). Sexual Orientation, Sexual Identity, and the Question of Choice. *Clinical Social Work Journal* (17), 138-150.
- Russell, S. T. ve Joyner, K. (2001). Adolescent sexual orientation and suicide risk: Evidence from a national study. *American Journal of Public Health*, 91(8), 1276-1281.
- Safren, S. A. ve Heimberg, R. G. (1999). Depression, hopelessness, suicidality, and related factors in sexual minority and heterosexual adolescents. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 67(6), 859.
- Sakallı, N., & Uğurlu, O. (2001). Effects of social contact with homosexuals on heterosexual Turkish university student's attitudes towards homosexuality. *Journal of Homosexuality*, 42, 53-61.
- Sakallı, N. & Uğurlu, O. (2001). Effects of social contact with homosexuals on heterosexual Turkish university students attitudes towards homosexuality. *Journal of Homosexuality*, 42 (1), 53-62.
- ?Sakallı N. Application of the attribution-value model of prejudice to homosexuality. *The Journal of Social Psychology* 2002;42(2):264-271.
- ?Sakallı, N. (2002). The relationship between sexism and attitudes toward homosexuality in a sample of Turkish college students. *Journal of Homosexuality*, Vol.42 (3).
- Sakallı, N. (2002b). Pictures of male homosexuals in the heads of Turkish college students: The effects of sex difference and social contact on stereotyping. *Journal of homosexuality*, 43(2), 111-125
- Sakallı, N. (2002c). Application of the attribution-value model of prejudice to homosexuality. *The Journal of Social Psychology*, 42(2), 264-271.

- Sakallı N. Pictures of male homosexuals in the head of Turkish college students: The effects of sex difference and social contact on stereotyping. *Journal of Homosexuality* 2002;43(2):111-126.
- Sakallı-Uğurlu, N., & Uğurlu, O. (2004). Eşcinsellik ve eşcinselliğe ilişkin tutumlar: Önyargı ve ayrımcılık. *Kaos GL, Geylerin ve lezbiyenlerin sorunları ve toplumsal barış için çözüm arayışları içinde* (51-63). Ankara: Kaos GL Kitapları.
- Sakallı-Uğurlu, N. (2006). Eşcinsellere İlişkin Tutumlar: Türkiye’de Yapılan Görgül Çalışmalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 9(17), 53-69.
- Savin-Williams, R. C. (2003). Who’s Gay? Does It Matter? *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 4(32), 509-522.
- Selek, P. (2001). Ülker sokak: Bir altkültürün dışlanma mekanı. Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Smith, K. (1971). Homophobia: A tentative personality profile. *Psychological Reports*, 29, 1091-1094.
- Smith, I., Oades, L. G. ve McCarthy, G. (2012). Homophobia to heterosexism: Constructs in need of re-visitation. *Gay and Lesbian Issues and Psychology Review*, 8(1), 33-44.
- Steffens, M. C. ve Wagner, C. (2004). Attitudes toward lesbians, gay men, bisexual women, and bisexual men in Germany. *The Journal of Sex Research*, 41 (2), 137-149.
- Stephan, G.E., & McMullin, D.R. (1982). Tolerance of sexual nonconformity: City size as a situational and early learning determinant. *American Sociological Review*, 47, 411-415.
- Swim, J. K., Ferguson, M. J., & Hyers, L. L. (1999). Avoiding stigma by association: Subtle prejudice against in the form of social distancing. *Basic and Applied Social Psychology*, 21(1), 61-68.
- Şah, U. (2009). Türkiye’deki gençlerin cinsel yönelimlere ilişkin sosyal temsilleri ve homofobi. *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şah, U. (2011). Türkiye’deki Gençlerin Cinsel Yönelimlere İlişkin Sosyal Temsilleri. *Türk Psikoloji Yazıları*, Haziran 2011, 14 (27).
- Şah, U. (2012). Eşcinselliğe, Biseksüelliğe ve Transseksüelliğe İlişkin Tanımlamaların Homofobi ve LGBT Bireylerle Tanışıklık Düzeyi ile İlişkisi. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 32-2, 23-49.

- Şenel, B. (2014). Cinsel yönelim ayrımcılığının gündelik hayat yansımaları. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tangney, J. P. (1991). Moral affect: The good, the bad, and the ugly. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 598–607.
- Tanrıdağ, O. (2013). Temel Beyin Bilgisine ve Nöro-Davranışsal Sendromlara Giriş. İstanbul: Ömerli- Hadımköy.
- Teğin, B., (1980). Depresyonda bilişsel süreçler: Beck modeline göre. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Ankara *The Journal of Social Psychology*, 1982, 117, p.233-236.
- Troiden, R. R. (1989). The formation of homosexual identities. *Journal of Homosexuality*, 17(1-2), 43-73.
- Ummak, E. (2012). Mersin Üniversitesi öğrencilerinin eşcinsellere yönelik tutumlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Van der Meer T. (2003) Gay bashing-a rite of passage? *Culture, Health and Sexuality*, Vol. 5, 153-165.
- Waldner, L. K. ve Magrader, B. (1999). Coming out to parents: Perceptions of family relations, perceived resources, and identity expression as predictors of identity disclosure for gay and lesbian adolescents. *Journal of Homosexuality*, 37(2), 83-100.
- Weeks, J. (2001). Sapkınlar ve sapıklar: On dokuzuncu yüzyılda ve yirminci yüzyılın başında İngiltere'de erkek fuhuşu ve eşcinsellik düzenlemeleri. M. B.
- Whitley, B. E. (1987). The relationship of sex-role orientation to heterosexuals' attitudes toward homosexuals. *Sex Roles*, 17(1/2), 103-113.
- Whitley, B.E. (1990). The relationship of heterosexuals' attributions for the causes of homosexuality to attitudes toward lesbians and gay men. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 16, 369-377.
- Whitley B.E., & Kite, M.E. (1995). Sex differences in attitudes toward homosexuality: A comment on Oliver and Hyde (1993). *Psychological Bulletin*, 117, 146-154.
- Whitley, B. E., & Lee, S. E. (2000). The relationship of authoritarianism and related constructs to attitudes toward homosexuality. *Journal of Applied Social Psychology*, 30(1), 144-170.
- Williamson, I. R. (2000). Internalized homophobia and health issues affecting lesbians and gay men. *Health Education Research*, 15(1), 97-107.

Wong, C., & Tang, C. S. (2004). Coming Out Experiences and Psychological Distress of Chinese Homosexual Men in Hong Kong. *Archives of Sexual Behavior*, 33(2), 149-157.

Yalçinoğlu, N. (2013). Eşcinsel ve biseksüel erkeklerin psiko-sosyal sorunları ve bunları etkileyen faktörlerin incelenmesi (İstanbul 2012 çalışması). Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi. İstanbul Üniversitesi.

Yavuz, M.F., Dalkanat, N., Gölge, B., Müderrisoğlu, S. (2006) Eşcinsel erkeklere yönelik Fiziksel Şiddetin Değerlendirilmesi. *Adli Tıp Dergisi* 2006; 20(2): 15-21.

EKLER

EK1: Kişisel Bilgi Formu

1- Yaşınız (Uygun olan yaş aralığını işaretleyiniz ve noktalı yere yaşınızı yazınız.)

- a) 18-25
- b) 25-35
- c) 35-45
- d) 45 üstü

2- Yaşamınızı büyük oranda nerede geçirdiniz?

- a) Kasaba-köy
- b) İlçe
- c) İl

3- Eğitim Durumunuz:

- a) Okur yazar değil
- b) Okur yazar
- c) İlkokul
- d) Ortaokul
- e) Lise
- f) Üniversite

4- Medeni durumunuz:

- a) Evli
- b) Bekar
- c) Dul
- d) Boşanmış

5- Aşağıdaki seçenekler içinden ekonomik durumunuzu en iyi ifade eden seçenek hangisidir?

- a) Düşük
- b) Orta
- c) Yüksek

6- Annenizin eğitim düzeyi aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Okur yazar değil
- b) Okur yazar
- c) İlkokul
- d) Ortaokul
- e) Lise
- f) Üniversite

7- Babanızın eğitim düzeyi aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Okur yazar değil
- b) Okur yazar
- c) İlkokul
- d) Ortaokul
- e) Lise
- f) Üniversite

8- Eşcinsel olduğunuzu kimler bilir?

- a) Hiç kimse bilmiyor
- b) Sosyal çevremden çok az kişi
- c) Sosyal çevremden çoğu
- d) Herkes

9- Cinsel yönelimimi/eşcinselliğimi

- a) Hiç kabullenemiyorum
- b) Çok az kabullendim
- c) Orta düzeyde kabullendim
- d) Büyük ölçüde kabullendim
- e) Tamamen kabullendim

10- Ailenizden eşcinsel olduğunuzu kimler bilir?

- a) Hiç kimse bilmiyor
- b) Çok az kişi biliyor
- c) Çoğu biliyor
- d) Herkes biliyor

11- Şu ana kadar AYNI CİNSİYETTEN biri ile cinsel bir deneyim yaşadınız mı?

- a) Evet
- b) Hayır

12- Aynı cinsiyetten biri ile ilk cinsel deneyiminizi yaşadığınızda kaç yaşındaydınız?

- a) 14-18
- b) 18-25
- c) 25-35
- d) 35 üstü

13- Şu ana kadar aynı cinsiyetten kaç kişi ile cinsel deneyim yaşadınız? (Tam hatırlamıyorsanız, yaklaşık bir sayı işaretleyiniz.)

- a) 1-4
- b) 4-8
- c) 8-10
- d) 10 üstü

14- Şu ana kadar karşı cinsiyetten bir ile (lezbiyen bireyler için erkek, gey bireyler için kadın) cinsel deneyim yaşadınız mı ?

- a) Evet
- b) Hayır

15- EŞcinsel haklarını savunan bir derneğe (KAOS GL, LAMBDA gibi) üyeliğiniz var mı ?

- a) Evet
- b) Hayır

16- EŞcinselliğim/cinsel yönelimim, hayatımın diğer alanlarını (okul, iş, sosyal ya da duygusal ilişkiler, aile vb.) OLUMSUZ yönde....

- a) Hiç etkilememektedir
- b) Biraz etkilemektedir
- c) Orta düzeyde etkilemektedir
- d) Oldukça etkilemektedir

17- Genel olarak yaşamınıza baktığınızda, kendinizi psikolojik sağlık/ruh hali açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

- a) Kötü
- b) Orta
- c) İyi

18- Şu ana kadar eşcinselliğinizden dolayı yaşadığınız herhangi bir problemden dolayı bir ruh sağlığı uzmanına (psikiyatrist, psikolog) baŐvurdunuz mu?

- a) Evet
- b) Hayır

19- Şu ana kadar eşcinsellikle ilgili herhangi bir araştırma yaptınız mı veya bilgi edindiniz mi?

- a) Evet
- b) Hayır

20- Eşcinsellik hakkında şu ana kadar edindiğim bilgiler sonucunda, eşcinsellikle ilgili zihnimde var olan sorulara...

- a) Tatmin edici yanıtlar bulabildim
- b) Tatmin edici yanıtlar bulamadım

21- Eşcinselliğe neyin sebep olduğuna dair bir çok farklı düşünce vardır ve bu konuda tartışmalar halen devam etmektedir. Aşağıdaki ifadelerden sizin düşüncenize en uygun ya da yakın olanını işaretleyiniz.

- a) Eşcinselliğin, doğduktan sonra bazı çevresel nedenlerden (aile ortamı, anne, baba etkisi, yetiştirilme tarzı, özenme, vs.) kaynaklandığına inanıyorum.
- b) Eşcinsellik kişinin kendi seçimidir. Başka bir deyişle, eşcinselliğin nedeni “kişinin kendi iradesini kullanarak eşcinselliği tercih etmiş olmasıdır”.
- c) Eşcinselliğin doğuştan geldiğine inanıyorum. Kişinin doğduğunda eşcinsel olarak doğduğuna inanıyorum.
- d) Eşcinselliğin heteroseksüellik gibi bir cinsel yönelim olduğunu, bunun cinsel yönelimin keşfedildiği yaşlarda ortaya çıktığını düşünüyorum.

22- Ruh sağlığı alanında eşcinselliğin bir cinsel yönelim karmaşası olup olmadığı üzerinde tartışmalar yapılmıştır. Aşağıdaki seçeneklerden sizin düşüncenize en uygun ya da yakın olanını işaretleyiniz.

- a) Eşcinselliğin bir cinsel kimlik karmaşası olduğuna inanıyorum.
- b) Eşcinselliğin bir cinsel kimlik karmaşası olduğuna inanmıyorum.

23- Eşcinsel eğiliminden rahatsız olan ya da kabullenemeyen bir bireyin (kendi bireysel gayretleri ile ya da profesyonel yardım alarak) eşcinsel eğilimini bırakıp, heteroseksüel bir eğilim kazanıp kazanamayacağı ile ilgili tartışmalar devam etmektedir. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi sizin bu konudaki düşüncenize daha yakındır?

- a) Eşcinsel bir bireyin, eşcinsel eğilimini terk edip tamamen heteroseksüel bir eğilim kazanabileceğine inanıyorum
- b) Eşcinsel bir bireyin, eşcinsel eğilimini terk edip tamamen heteroseksüel bir eğilim kazanabileceğine inanmıyorum.

24-Cinsel Yönelimim

- a) Gey
- b) Lezbiyen

EK2: Beck Depresyon Ölçeği

Hastanın Soyadı, Adı:.....

Tarih:.....

Bu form son bir (1) hafta içerisinde kendinizi nasıl hissettiğinizi araştırmaya yönelik 21 maddeden oluşmaktadır. Her maddeni karşısındaki dört cevabı dikkatlice okuduktan sonra, size en çok uyan, yani sizin durumunuzu en iyi anlatanı işaretlemeniz gerekmektedir.

- 1 (0) Üzgün ve sıkıntılı değilim.
(1) Kendimi üzüntülü ve sıkıntılı hissediyorum.
(2) Hep üzüntülü ve sıkıntılıyım. Bundan kurtulamıyorum.
(3) O kadar üzgün ve sıkıntılıyım ki, artık dayanamıyorum.
- 2 (0) Gelecek hakkında umutsuz ve karamsar değilim.
(1) Gelecek için karamsarım.
(2) Gelecekte beklediğim hiçbir şey yok.
(3) Gelecek hakkında umutsuzum ve sanki hiçbir şey düzelmeyeceğim gibi geliyor.
- 3 (0) Kendimi başarısız biri olarak görmüyorum.
(1) Başkalarından daha başarısız olduğumu hissediyorum.
(2) Geçmişe baktığımda başarısızlıklarla dolu olduğunu görüyorum.
(3) Kendimi tümüyle başarısız bir insan olarak görüyorum.
- 4 (0) Herşeyden eskisi kadar zevk alıyorum.
(1) Birçok şeyden eskiden olduğu gibi zevk alamıyorum.
(2) Artık hiçbir şey bana tam anlamıyla zevk vermiyor.
(3) Herşeyden sıkılıyorum.
- 5 (0) Kendimi herhangi bir biçimde suçlu hissetmiyorum.
(1) Kendimi zaman zaman suçlu hissediyorum.
(2) Çoğu zaman kendimi suçlu hissediyorum.
(3) Kendimi her zaman suçlu hissediyorum.
- 6 (0) Kendimden memnunum.
(1) Kendimden pek memnun değilim.
(2) Kendime kızgırım.
(3) Kendimden nefrete ediyorum.
- 7 (0) Başkalarından daha kötü olduğumu sanmıyorum.
(1) Hatalarım ve zayıf taraflarım olduğumu düşünmüyorum.
(2) Hatalarımdan dolayı kendimden utanıyorum.
(3) Herşeyi yanlış yapıyor muyum gibi geliyor ve hep kendimi kabahat buluyorum.
- 8 (0) Kendimi öldürmek gibi düşüncülerim yok.
(1) Kimi zaman kendimi öldürmeyi düşündüğüm oluyor ama yapmıyorum.
(2) Kendimi öldürmek isterdim.
(3) Fırsatını bulsam kendimi öldürürüm.
- 9 (0) İçimden ağlamak geldiği pek olmuyor.
(1) Zaman zaman içimden ağlamak geliyor.
(2) Çoğu zaman ağlıyorum.
(3) Eskiden ağlayabilirdim ama şimdi istesem de ağlayamıyorum.
- 10 (0) Her zaman olduğumdan daha canı sıkın ve sinirli değilim.
(1) Eskisine oranla daha kolay canım sıkıyor ve kızıyorum.
(2) Herşey canımı sıkıyor ve kendimi hep sinirli hissediyorum.
(3) Canımı sıkan şeylere bile artık kızmıyorum.
- 11 (0) Başkalarıyla görüşme, konuşma isteğimi kaybetmedim.
(1) Eskisi kadar insanlarla birlikte olmak istemiyorum.
(2) Birileriyle görüşüp konuşmak hiç içimden gelmiyor.
(3) Artık çevremde hiç kimseyi istemiyorum.
- 12 (0) Karar verirken eskisinden fazla güçlük çekmiyorum.
(1) Eskiden olduğu kadar kolay karar veremiyorum.
(2) Eskiyeye kıyasla karar vermekte çok güçlük çekiyorum.
(3) Artık hiçbir konuda karar veremiyorum.
- 13 (0) Her zamankinden farklı göründüğümü sanmıyorum.
(1) Aynada kendime her zamankinden kötü görünüyorum.
(2) Aynaya baktığımda kendimi yaşlanmış ve çirkinleşmiş buluyorum.
(3) Kendimi çok çirkin buluyorum.
- 14 (0) Eskisi kadar iyi iş gücü yapabiliyorum.
(1) Her zaman yaptığım işler şimdi gözümde büyüyor.
(2) Ufacık bir işi bile kendimi çok zorlayarak yapabiliyorum.
(3) Artık hiçbir iş yapamıyorum.
- 15 (0) Uykum her zamanki gibi.
(1) Eskisi gibi uyuyamıyorum.
(2) Her zamankinden 1-2 saat önce uyanıyorum ve kolay kolay tekrar uykuya dalamıyorum.
(3) Sabahları çok erken uyanıyorum ve bir daha uyuyamıyorum.
- 16 (0) Kendimi her zamankinden yorgun hissetmiyorum.
(1) Eskiyeye oranla daha çabuk yoruluyorum.
(2) Her şey beni yoruyor.
(3) Kendimi hiçbir şey yapamayacak kadar yorgun ve bitkin hissediyorum.
- 17 (0) İştahım her zamanki gibi.
(1) Eskisinden daha iştahsızım.
(2) İştahım çok azaldı.
(3) Hiçbir şey yiyemiyorum.
- 18 (0) Son zamanlarda zayıflamadım.
(1) Zayıflamaya çalışmadığım halde en az 2 Kg verdim.
(2) Zayıflamaya çalışmadığım halde en az 4 Kg verdim.
(3) Zayıflamaya çalışmadığım halde en az 6 Kg verdim.
- 19 (0) Sağlığım ile ilgili kaygılarım yok.
(1) Ağrılar, mide sancıları, kabızlık gibi şikayetlerim oluyor ve bunlar beni tasalandırıyor.
(2) Sağlığımın bozulmasından çok kaygılanıyorum ve kafama başka şeylere vermekte zorlanıyorum.
(3) Sağlık durumum kafama o kadar takılıyor ki, başka hiçbir şey düşünemiyorum.
- 20 (0) Sekse karşı ilgimde herhangi bir değişiklik yok.
(1) Eskisine oranla sekse ilgim az.
(2) Cinsel isteğim çok azaldı.
(3) Hiç cinsel istek duymuyorum.
- 21 (0) Cezalandırılması gereken şeyler yapığımı sanmıyorum.
(1) Yaptıklarımın dolayı cezalandırılabilirliğimi düşünüyorum.
(2) Cezamı çekmeyi bekliyorum.
(3) Sanki cezamı bulmuşum gibi geliyor.

Toplam BECK-D skoru:.....

EK3:Beck Anksiyete Ölçeği

Hastanın Soyadı, Adı:.....

Tarih:.....

Aşağıda insanların kaygılı ya da endişeli oldukları zamanlarda yaşadıkları bazı belirtiler verilmiştir. Lütfen her maddeyi dikkatle okuyunuz. Daha sonra, her maddedeki belirtinin **BUGÜN DAHİL SON BİR (1) HAFTADIR** sizi ne kadar rahatsız ettiğini yandakine uygun yere (x) işareti koyarak belirleyiniz.

	Hiç	Hafif düzeyde Beni pek etkilemedi	Orta düzeyde Hoş değildi ama katlanabildim	Ciddi düzeyde Dayanmakta çok zorlandım
1. Bedeninizin herhangi bir yerinde uyuşma veya karın-calanma				
2. Sıcak/ ateş basmaları				
3. Bacaklarda halsizlik, titreme				
4. Gevşeyememe				
5. Çok kötü şeyler olacak korkusu				
6. Baş dönmesi veya sersemlik				
7. Kalp çarpıntısı				
8. Dengeyi kaybetme duygusu				
9. Dehşete kapılma				
10. Sinirlilik				
11. Boğuluyormuş gibi olma duygusu				
12. Ellerde titreme				
13. Titreklik				
14. Kontrolü kaybetme korkusu				
15. Nefes almada güçlük				
16. Ölüm korkusu				
17. Korkuya kapılma				
18. Midede hazımsızlık ya da rahatsızlık hissi				
19. Baygınlık				
20. Yüzün kızarması				
21. Terleme (sıcaklığa bağlı olmayan)				

Toplam BECK-A skoru:.....

EK3: Hudson ve Ricketts Homofobi Ölçeği

*Lütfen aşağıdaki her bir ifade ile ne derece hemfikir olup olmadığınızı, verilen ölçekteki

puanlardan birini seçerek ifadenin yanındaki boşluğa yazınız.

1 = Hiç katılmıyorum

2 = Oldukça katılmıyorum

3 = Birazcık katılmıyorum

4 = Birazcık katılıyorum

5 = Oldukça katılıyorum

6 = Çok katılıyorum

- ___1. Bir eşcinsel grubun içinde olmaktan rahatsızlık duyarım.
- ___2. Kendi cinsimden birisi bana karşı cinsel ilgi gösterirse sinirlenirim.
- ___3. Çocuğumun eşcinsel olduğunu öğrenseydim hayal kırıklığına uğrardım.
- ___4. Kardeşimin eşcinsel olduğunu öğrenseydim üzülürdüm.
- ___5. Eşcinsellerin katıldığı sosyal aktivitelere katılmaktan hoşlanırım.
- ___6. Kızımın öğretmeninin lezbiyen olduğunu öğrenmek beni rahatsız etmez.
- ___7. Kendi cinsimden birisi bana cinsel ilgi gösterirse canım sıkılır.
- ___8. Bir partide bir eşcinselle rahatça konuşurum.
- ___9. Oğlumun erkek öğretmeninin eşcinsel olduğunu öğrenmek beni rahatsız eder.
- ___10. Erkek bir eşcinselle beraber çalışmak beni rahatsız etmez.
- ___11. Kendi cinsimden birisinin bana cinsel ilgi göstermesi beni rahatsız etmez.
- ___12. Çocuğumun eşcinsel olduğunu öğrenirsem, iyi bir ebeveyn olmadığımı düşünürüm.
- ___13. Kendi cinsimden birisini çekici bulmaktan rahatsızlık duymam.
- ___14. Toplum içinde iki erkeğin el ele tutuştuğunu görmek beni iğrendirir.

- ___15. Doktorumun eşcinsel olduğunu öğrenmek beni rahatsız eder.
- ___16. Patronumun eşcinsel olduğunu öğrenmek beni rahatsız eder.
- ___17. Kendi cinsimden birisinin bana cinsel ilgi göstermesi beni gururlandırır.
- ___18. Bir kadın eşcinselle çalışmak beni rahatsız etmez.
- ___19. Eşimin ya da partnerimin kendi cinsinden birisine ilgi duyması beni rahatsız eder.
- ___20. Komşumun eşcinsel olduğunu öğrenmek beni rahatsız eder.
- ___21. Eşcinsellerin gittiği bir barda görülmek beni rahatsız eder.
- ___22. Mensubu olduğumun dinin, din adamının eşcinsel olduğunu öğrenmek beni rahatsız eder.
- ___23. Kendi cinsimden en iyi arkadaşımın eşcinsel olduğunu öğrenmek beni rahatsız etmez.
- ___24. Kendi cinsimden insanların beni çekici bulmaları, beni rahatsız etmez.

ÖZGEÇMİŞ

ÖYKÜ DUMAN

KİŞİSEL BİLGİLER

Doğum Tarihi 16.12.1991

Doğum Yeri Ordu

Medeni Hali Bekar

Ehliyet Yok

İLETİŞİM BİLGİLERİ

E-posta dumannoyku@gmail.com

Telefon 0533 334 34 41

0216 363 41 01

Adres İstanbul/ Kadıköy

EĞİTİM BİLGİLERİ

2015 – 2018 Üsküdar Üniversitesi, İstanbul

Klinik Psikoloji Bölümü Yüksek Lisans Eğitimi

2010 – 2015 Maltepe Üniversitesi, İstanbul

Psikoloji Bölümü Lisans Eğitimi (Yarım dönem erken mezun)

2006 – 2010 Ordu Başöğretmen Anadolu Lisesi, Ordu

Fen-Edebiyat Ağırlıklı Bölümü

STAJ VE İŞ DENEYİMLERİ

2017 Nisan Npİstanbul Nöropsikiyatri Hastanesi

2016 Mayıs-2017 Şubat Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi

2015 Mayıs-2015 Temmuz Plasenta Conversation Agency (Freelance reklam içeriği değerlendirme)

2014 Eylül-2015 Ocak Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi

2014 Haziran-2015 Ocak Bengi Semerci Enstitüsü- Prof. Dr Bengi Semerci

YABANCI DİLLER

İngilizce (yazma – okuma – konuşma : iyi)

Almanca (başlangıç seviyesinde)

İtalyanca (başlangıç seviyesinde)

KURS VE SEMİNERLER

Kasım 2017 Sağlıklı Ve Kalıcı Zayıflamada Bilişsel Davranışçı Terapi Ve Beslenmenin Düzenlenmesi, ÜSEM

Aralık 2017 Wechsler Çocuklar için Zeka Ölçeği, Türk Psikologlar Derneği

Ocak 2017 MMPI Eğitimi, Türk Psikologlar Derneği

Mart 2016 Çocuk Testleri Eğitimi (Catell 2-A, Catell 3-A, Gessel Testi, Good Enough, Peabody Resim Kelime Eşleştirme Testi , Metropolitan Okul Olgunluğu Testi, Frostig Gelişimsel- Görsel Algı Testi, Benton Görsel Bellek Testi, Ankara Gelişim Tarama Envanteri, Porteus Labirent Testi, Bender -Gestalt Görsel Motor Algılama Testi), İçebakış Psikoloji- Çağla Tuğba Dortluoğlu

Şubat 2016 Denver 2, Gelişimsel Çocuk Nörolojisi Derneği

Kasım 2013 Psikanaliz Ve Sinema Eğitim Sertifikası , İstanbul Psikoloji Enstitüsü

Mart 2012 Beden Dili Eğitim Sertifikası , Academy Education & Consultancy

Mart 2012 Motivasyon Eğitim Sertifikası , Academy Education & Consultancy

ETKİNLİKLER

Maltepe Üniversitesi Sokakta Yaşayan ve Çalışan Çocuklar için Uygulama ve Araştırma Merkezi (SOYAÇ)

Maltepe Üniversitesi Çocuk Hakları Kulübü

Maltepe Üniversitesi Tiyatro Kulübü

BİLGİSAYAR BİLGİSİ

Word, Excel, Power Point, Outlook, SPSS

REFERANSLAR

Doç. Dr. Işıl Göğcegöz

Ni İstanbul Nöropsikiyatri Hastanesi

05300781019

Uzman Psikolog Leyla Arslan Özcanlı

Ni İstanbul Nöropsikiyatri Hastanesi

05324401229

Uzm. Dr. HALUK USTA

Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

05326028518

